

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA



Nr 7

Juli

1947.

Pris 50 öre

STOCKHOLM
med omgivningar

JUTELUMP

Säckar och juteväv köpes. Fördämningsmattor, cisterner, sand- och torkgaltar säljas. Koksgrutor, Järnbalkar och Plåt.

A. JÖNSSON & C:o
Timmermansgat. 47 - Stockholm
Tel. 43 03 59, 43 63 83

GRUS och SINGEL

Sven Karlsson,

Lindalen, Trollbäcken.

Telefoner:

Grustagen: Älta 266, 466
Bostaden: Älta 366

ALINGSÅS

BETALD ANNONSPLATS

BODEN

INGV. FORSBERG
SMIDES- & MEK. VERKSTAD
Strandplan 5 Tel. 1072

— REKOMMENDERAS —

N. F. HEDVALL & Co.
BODEN — Tel. 22 12
Specialtillverkning:
Skidkängor och Norrlandspjäxor,
filtskidkängan "General".

BORÅS och SÖDRA
ÄLVSBERGS LÄN

ELEKTRISKA INSTALLATIONS-
AFFÄREN I BORÅS AB

Stora Brogat. 4 — Tel.: 100 58, 200 58
Utför allt, säljer allt elektriskt! Specialaffär i armatur, Starkströms- och svagströmsinstallationer. Kostnadsberäkningar. Reparationer. Motorlindningar.

H. Svegmarks
Fabriks A/B

BORÅS
Tel. 176 55

BORÅS och SÖDRA ÄLVSBERGS LÄN

A.-B. Borås Draperi
& **Gardinfabrik**

BORÅS

Aktiebolaget

Marks Jacquardväveri

Tel. 600 08 Björketorp Tel. 600 08

Tillverkar:

Möbeltyger, Duchatelltäcken, Gardiner och Draperivaror i såväl bomull som konstsilke

AB BREDIN & C:O — KINNA

Värme- och Sanitära anläggningar
utföras fackmässigt under garanti

Telefon 323

Kinna Väveri

Bröderna Nilsson

Borås

Fabriksnederlag

DEN SVENSKA HANDLAREKÄRENS

FÖRNÄMSTA INKÖPSKALLA

BIL-SERVICE AB

BORÅS

Allt i bilbranschen.

E.W. JUST

FÄRGERI — BLEKERI
MERCERISATION
Filmtryckeri

BORÅS
Tel. växel 174 65

A.-B. Pettersson
& **Tisell**

Kinnahult

Kom ihåg Edra vänner vid såväl högtider som märkesdagår med **BLOMMOR** från

ALIDEBERGS Blomsteraffär
(Inneh. Oscar Andersson)
Allégat. 7. Tel. 117 27.

Allt elektriskt

hos

AB LINDSTRÖM & SJÖBERG
Borås
Tel. 103 22, 100 14

SPANGBERGS BRÖD

GOTT BRÖD

Tel. 108 42

Hjelms Bil AB.

BETALD ANNONSPLATS

FALKÖPING

Bröderna Wahl A.-B.

FALKÖPING

Tel. 148 o. 1148 — Tel. 148 o. 1148

Disponenten 902

GÄVLE

Lantmännens Tryckeri
VESTLUND & Co.

N. Kungsgat. 31 - GÄVLE - Tel. 3063
Specialitet: Tidningar och Tidskrifter

BETALD ANNONSPLATS

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

JULI 1947

Utkommer en
gång i månaden
10:de årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
A. E. GILLBERG

Kocksgatan 15, Stockholm
Tel. 41 39 99 o. 44 40 40 (Växel) Postgiro 95 00 11

Ägare:
DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND

Bostadsfrågan i socialvården

Många sociala missförhållanden synes ha sina rötter i undermåliga bostäder och trångboddhet. Man möter också bostadsproblemet i många dylika sammanhang. Sådana brännande samhällsfrågor som ungdomsbrottsligheten och andra svåra ungdomsproblem ha ofta sin upprinnelse i trångboddhet med därav följande otrivsel i hemmet och brist på utrymme för den personliga utvecklingen.

En trång, mörk och i andra avseenden underhållig bostad kan verka både fysiskt och psykiskt nedbrytande och utgöra själva fröet till många mänskliga olyckor, såsom sjukdomar av olika slag, asocialitet och bristande förmåga att rätt avväga handel ochandel.

Alla de problem våra socialvårdande åtgärder och institutioner söker bemästra hänger oftast intimt samman även med bostaden.

Bostaden bör vara en plats där alla de uppbyggande krafterna hos individen kan nå sin fulla utveckling och rikedom, där nya krafter bildas och planer smidas för aktiva insatser. Bostaden skall också vara platsen för vila och avspänning liksom grund för en verklig hemmiljö, som skapar samhörighet, livsglädje, fysisk och psykisk spänst. En god bostad och en harmonisk hemmiljö är grundvalen för aktivt växande för såväl barn som äldre, till nytta för hela samhället. En underhållig bostad kan icke fylla dessa livsviktiga funktioner. Genom goda och rymliga bostäder skapas också en fast grundval för ett friskare och sundare släkte. Bostadsfrågan är med andra ord ett stort folkhälsoproblem med de vidaste perspektiv för hela samhället.

I hälsovårdsstadgan finnes också många bestämmelser om bostädernas kvalitet. Sålunda ha hälsovårdsnämnderna bl. a. befogenhet förbjuda att en viss bostad utnyttjas av allt för många personer eller dess användning för minderåriga.

Medicinalstyrelsen har också utfärdat tydliga råd och anvisningar om minimistorlek av boningsrum såsom rumshöjd och golvyta jämte bestämmelser om dagsljus, luftväxling, uppvärmning o. s. v.

Alla dessa bestämmelser, med tillhörande inspektion och övervakning av bostadsbeståndet, har ringa betydelse om icke de bostadsbefrämjande organens arbete uppbäres av en aktiv bostadspolitik, som når ut över hela landet.

Att framlägga en utförlig exposé över bostadsfrågan låter sig icke göra i detta sammanhang. Följande uppgifter, som datera sig från år 1939 och utgöra en sammanställning av bostadslägenheternas fördelning på alla tätorter vid denna tidpunkt, ger dock en viss uppfattning om behovet av nybyggnader, om höjande av bostädernas kvalitet och nödvändigheten av en effektiv sanering av det äldre bostadsbeståndet.

Av det totala lägenhetsantalet (något över 1 000 000) utgjordes inemot hälften eller nära 500 000 av 1 rum och kök-lägenheter. Tvårumslägenheterna utgjorde 29 proc., alltså mindre än en tredjedel. Om bostädernas beskaffenhet och utrustning (avseende tätorterna utom Stockholm) ger följande uppgifter i procent av samtliga lägenheter en uppfattning: vatten och avlopp 81 %, centralvärme 47 %, vattenklosett 40 %, enskilt badrum 23 %.

Denna bild, som givetvis behövde fyllas ut och kompletteras med många andra detaljer och uppgifter, ger dock en uppfattning om stor trångboddhet och i stor utsträckning även om bristande tillgång till sådana rent elementära bekvämligheter, som bör ingå i en hygienisk och god bostad.

Gör man sedan en jämförelse med den genuina landsbygden måste behovet av kraftåtgärder på bostadspolitikens område — mot bakgrunden av att ovanstående uppgifter gälla tätorterna — framstå allt starkare.

De åtgärder, som redan vidtagits, ha givetvis betytt en hel del, men de verkliga krafttagen och samordningen av olika åtgärder för bostadsförsörjningen har ännu icke tagit fast form. Som ett led i samhällets strävanden att effektivt sanera bostadsbeståndet och utforma riktlinjer för den framtida bostadspolitiken i vårt land, har en grundlig utredning och inventering av vårt bostadsbehov företagits. Det arbete som här åsyftas, är det utredningsuppdrag som anförtrotts Bostadssociala Utredningen. I sitt slutbetänkande (S. O. U. 1945:63) har också denna kommitté dragit upp många riktlinjer för den framtida bostadspolitikens målsättning. Det är naturligtvis icke möjligt att här ingående behandla dessa problem. I korthet kan framhållas, att de önskemål, som hävdats av utredningsmännen kan sammanfattas i ökat stöd från statsmakterna jämte ökad kontroll över byggnadsverksamheten; stöd åt barnrika familjer och andra medborgare, som ha speciella svårigheter att få sin bostadsfråga löst; ökat ansvar och större möjligheter för kommunerna att ingripa ifråga om bostadsförsörjningen; utökade lånemöjligheter och subventioner samt stöd åt allmännyttiga bostadsföretag.

För vårt förbunds vidkommande är det särskilt glädjande, att utredningsmännen uppmärksammat de lungtuberkulösa speciella bostadsproblem. Sålunda framhålls betydelsen av att särskild bostadssubvention bör utgå för familjer med tuberkulös medlem. Utredningen föreslår bl. a., att löpande bidrag motsvarande familjebidraget till trebarnsfamilj skall kunna beviljas hushåll med tuberkulös medlem för bekostande av bostad, som godkännes av läkare och vederbörande kommunala organ. Som motivering till detta framhålls behovet av noggrann hygien och möjligheter till avskildhet, dels också behovet av arbetsutrymme inom hemmet för den partiellt arbetsföra tuberkulöse m. m.

Med anledning av detta för oss så betydelsefulla avsnitt i utredningsmännens förslag är det med stor spänning vi avvakta den proposition i bostadsfrågan, som nyligen avlämnats till årets riksdag. Tyvärr fingo vi — som många gånger förr när reformer bebådats för landets lungsjuka — uppleva en ny besvikelse, även om socialministerns yttrande till den föreliggande propositionen inger oss vissa förhoppningar för framtiden.

Socialministern framhåller nämligen, på tal om särskilda bostadsbidrag för familjer med tuberkulös medlem, att han icke är i stånd att närmare angiva de förutsättningar under vilka bidrag böra utgå, men har för avsikt att ytterligare överväga dessa frågor och förutsätter att förslag i ämnet skall kunna framläggas i så god tid att åsyftad bidragsverksamhet kan påbörjas

samtidigt med att bestämmelserna om familjebostadsbidrag träda i kraft. Längre fram i propositionen deklarerar, att utvidgningen av familjebostadsbidraget är avsedd att träda i kraft från och med den 1 juli 1948.

Detta uttalande från chefen för Socialdepartementet kan tolkas som ett löfte till landets tuberkulösa, att deras bostadsfråga kommer att beaktas inom en icke alltför avlägsen framtid.

Till de synpunkter vi inledningsvis framfört om behovet av goda och ändamålsenliga bostäder i betydelsen av ett allmänt folkhälsoproblem, måste även särskilt starkt framhållas det speciella behov de tuberkulösa ha i detta sammanhang.

Tuberkulosen frodas i smuts, mörker och fukt säger sanatorieläkare Bo Nordgren bl. a. i en föreläsning och påvisar därvid bostadens betydelse för den allmänna hygien jämt dess uppgift i det förebyggande tuberkulosarbetet. Dessa synpunkter delas säkerligen av hela den medicinska sakkunskapen. Den särställning som de tbc-sjuka intaga i utredningsmännens förslag får ingalunda tolkas som ett privilegium i förhållande till andra medborgare. Det torde vara av största betydelse att relaterade förslag från bostadssociala utredningen får sin praktiska utformning snarast möjligt.

Kravet på omsorgsfullare personlig hygien, möjligheter till avskildhet och tillgång till arbetsrum etc., som ges den lungsjuke en grund för studier, utbildning och förvärvsarbete, har också sin självklara betydelse i samhällets och folkhälsans intresse.

Här kan också nämnas, att Socialstyrelsen i cirkulär till landets fattigvårdsstyrelser särskilt påpekat, att för de lungsjuka måste särskilt höga krav på bostadshygien ställas. Detta påpekande från en central myndighet bör därför också motsvaras av åtgärder från statsmakternas egen sida i syfte att bereda fullgoda möjligheter för kommunerna att fylla de krav, som ställas på särskilda hälsobostäder för lungtuberkulösa. Till denna betydelsefulla fråga få vi säkerligen tillfälle att återkomma.

Som illustration till det omfattande folkhälsoproblem som här behandlats kan det kanske vara befogat att citera ett uttalande av en hälsovårdsexpert: "Den blomma och utvecklas där, är heller icke lämplig för människor — i synnerhet barn." Detta, något känslomässiga uttalande om bostadens kvalité, kan vara värt att lägga på minnet även om det gäller så realistiska betonade saker som bostadsåtgärder — icke minst ifråga om lungtuberkulösa och tuberkuloshotade familjer.

Sixten Hammarberg.

från FÖRBUNDSARBETET

KRONOBERGS LÄNS KONVALESCENTFÖRENING ordnade söndagen den 8 juni en kamratfest å S:t Sigfrids Folkhögskola, Kronoberg. Trots att hotande regnmoln och en kraftig blåst bådade en ovädersdag var det ett 70-tal personer, som sökt sig ut till det sommarfagra Kronoberg. Föreningen hade ordnat med två extra busssturer från Växjö och redan två timmar före festens början anlände de första deltagarna.



Innan festen började måste man förstås samlas för "plätning"!

I god tid före den utsatta tiden samlades man i Folkhögskolans "Storstuga", som dagen till ära var smyckad med ungbjörkar. Sedan de inbjudna gästerna tagit plats hälsade ordf. Gustav Björkander de närvarande välkomna och uttalade förhoppningen att alla skulle trivas och finna dagen lyckad. — Meningen är att i kamratlig samvaro ha en trevlig dag och därför hoppas vi alla tagit sitt gladaste humör med, yttrade hr Björkander.

Omedelbart därefter kom förste man i dagens underhållningstrupp. Det var konsertsångare Karl-Olof Johansson, Alvesta — välkänd solist i Stockholms KFUM-kör — som utförde "Morgon" av Eklöf, "Folkvisa" av Merikanto, "Land du välsignade" samt "För dig allen". Operasångerskan Ingeborg Kjellgren, ackompanjerade och bidrog även själv med ett par sånger. Denna underhållning blev mycket uppskattad och belönades med rungande applåder.



"Underhållningsdetaljen", fr. v. sångarna Karl-Olof Johansson och Ingeborg Kjellgren samt dr Håkan Larsén, populär trio!

Därefter hälsade folkhögskolans t. f. rektor, Sven Hultman, alla välkomna till Kronoberg. Han talade bl. a. om folkhögskolan som ungdomens skola samt om vilka möjligheter landets folkhögskolor ha att bidra till partiellt arbetsföras utbildning. Många konvalenser kunna använda konvalenscentiden till en kurs vid en sådan skola, bevis härför fanns i den just i veckan avslutade vinterkursen. Vidare talade han om att det numera finnes stora möjligheter till erhållande av stipendium för sådana studier.

Ordf. tackade för välkomsthälsningen samt omtalade att en av föreningens medlemmar tidigare erhållit stipendium från De Lungsjukas Riksförbund till en kurs vid skolan.

T. f. sanatorieläkaren Håkan Larsén, Lugnet, höll därefter ett anförande om några aktuella frågor för nyutskrivna konvalenser samt beträffande eftervården. Några av de församlade framställda frågor besvarades i samband där med av dr Larsén. Och så blev det allsång under ledning av Sven Hultman.

Nästa trevliga programpunkt var en av Växjö SSU:s teateramatörer uppförd kabaré. Därefter var tiden mogen för litet lekamlig spis och i samlad trupp vandrade deltagarna upp till skolans bibliotek där kaffeborden stodo dukade. Under gemytlig stämning njöt man av kaffe och en mängd goda smörgåsar och därmed var det mesta av programmet avverkat. Innan avfärden blev det dock tillfälle att besöka Kronobergs slottsruin. Många gamla sanatorievänner togo också tillfället i akt och hälsade på i den gamla medeltidsborgen, som med sina metertjocka grästensmurar reser sig upp ur Helgasjöns, för dagen något oroliga böljor. Glada och nöjda över en lyckad kamratfest och en trevlig dag ställde man därefter färden hemåt till länets olika nejder.

Gebe.

"Paviljong E"



E-paviljongen vid Solliden i Östersund, med tillhörande ligghall.

Den dag, som brukar vara den lyckligaste i en sanatoriepatients liv, glädde mig knappast. Nog var jag frisk och utskriven, och alla de kvarvarande kamraterna gratulerade mig och önskade mig all lycka för framtiden. Men likväl smärtade det mig att resa.

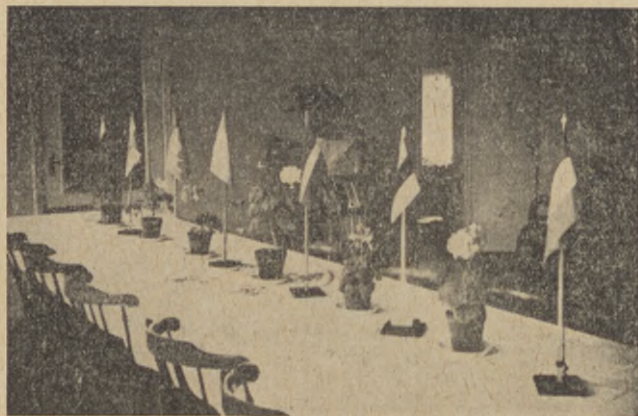
Ni som kanske också en gång legat på sanatorium, äro säkerligen förvånade över en så märkvärdig reaktion. Men likväl var det så. Avdelning 6, eller med andra ord den nya paviljongen för tbc-sjuka flyktingar vid Sollidens sanatorium i Östersund hade under sju månader varit mitt hem, ja, bokstavligen hem, ty jag har där aldrig någonsin haft känslan av tvångs-isolering eller att vistas i "dödens väntrum" och jag tror ej heller att någon av mina kamrater haft en sådan tanke. Det var vårt vilohem och stämningen där var allt annat än dyster. Jag har flera gånger i mitt liv varit nödgad att ligga på sjukhus och sanatorier såväl i Sverige som i utlandet, men alltid har jag haft denna känsla av att vara i ett onormalt tillstånd, att vara sjuk, att vara isolerad — ja, med andra ord känna mig ligga på sjukhus. Vistelsen här har dock varit något helt annat. Den stärkte livsviljan och stämningen var optimistisk även hos de svårast sjuka.

Nu efter min utskrivning har jag ofta funderat på, vad den egentliga orsaken var till den stimulerande stämningen på vår paviljong och tror att denna beror på en samverkan av flera gunstiga faktorer. Först och främst de yttre förhållandena: tjugotvå ytterst komfortabla liggsalar med två sängar och fyra salar med fyra sängar. Rena, ljusa och vitmålade gör salarna ett imponerande och gästfritt intryck. Tvättställ med speglar finns i varje sal, varför man slipper att på morgonen samlas i ett gemensamt tvättrum, och man blir inte störd under morgontoaletten. Genom att man blott har en rumskamrat säkras det nödvändiga lugnet såväl på dagen som på natten och gör det möjligt att privat skaffa sig radioapparat på varje rum. Två ljusa

och trevliga dagrum med blommor samt med flaggor för varje nation, som är representerad på paviljongen, en väl utrustad verkstad samt arbetsal, där de friskare patienterna kunna syssla med snickeri, målning o. s. v., bidraga starkt till trevnaden.

Böcker får man låna ur det innehållsrika biblioteket i Sollidens huvudbyggnad och nästan varje vecka ordnas underhållningsaftnar, med antingen revy, konsert, föreläsning eller film på programmet. Speciellt uppskattades de genom Röda Korsets försorg anordnade grammofonkonserterna med musik av Tjajkowskij, Beethoven, Grieg, Sibelius, Mendelssohn m. fl. Schackturneringar på vintern och tävlingar i krocket och golf på sommaren arrangeras av patientföreningen och alltid med livligt deltagande.

Men man har även anledning att uppehålla sig vid sådant, som ej rör de rent yttre förhållandena. Avdelningssköterskan syster Alice Gustafsson, som har utrustat och haft hand om allting beträffande avdelningen sedan den öppnades, åtnjuter patienternas höga uppskattning och respekt genom rättvist, offervilligt och oegennyttigt uppträdande. Hon är inte bara sköterska utan auktoritet och rådgivare i alla möjliga frågor. För patienterna är hon en god vän, som man



"Nationernas bord" i övre dagrummet.

kan vända sig till i varje trängande situation för att få råd och hjälp. Alltid står hon till förfogande, leende, optimistisk och välvillig. Henne glömmar jag aldrig och jag tror att alla kamrater kommer att minnas henne. Hon var som en mor för oss alla.

Så några ord om den medicinska sidan. Under de sju månader, som jag vistades på sanatoriet, bedrevs en akut terapi. Många av mina kamrater ha blivit kirurgiskt behandlade och alla utan undantag ha klarat sig utmärkt. Sådant inger hopp även för andra patienter, som ser hur framgångsrik kampen för deras hälsa är.

Inte minst den lojala och kamratliga stämningen mellan de svenska och utländska patienterna bidrog till det goda intrycket. Man har en säker känsla av att vara ett med de svenska patienterna och detta är något man sätter särskilt stort värde på och högt uppskattar. Om man därtill lägger den relativt stora fri-

HYLLNING FÖR AVGÅENDE CHEFEN VID SÖDERBY

Överläkaren vid Söderby sjukhus, dr Janne Leffler, har efter 33 års tjänst nyligen avgått med pension.

Dr Leffler hör till tuberkulosbekämpandets främsta pionjärer, de som brutit mark för nya behandlingsmetoder i en under många år till synes hopplös kamp mot sjukdomen. Han är en erkänt skicklig diagnostiker och en mästare i att bedöma de individuella fallens prognos.

Aristokrat i ordets fulla bemärkelse, har dr Leffler alltid varit varmt uppskattad av såväl personal som patienter. För honom har icke yrkesrutinen varit det dominerande, han har ingivit sina patienter andligt och moraliskt mod genom att dela sin ljusa livssyn och sin livsglädje med dem under alla år av påfrestande och hedrande gärning. En santorieläkares tjänstgöring är säkerligen mera själsligt pressande än andra sjukhusläkares, dr Leffler synes ha hämtat sin andliga styrka för kallet i sin filosofiska läggning.

Som den grand old man dr Leffler är, mottog han också de välförtjänta hyllningar, som framfördes till honom vid en anslående högtidlighet fredagen den 13 juni i Söderbys samlingsal. Stockholms stads Sjukhusdirektions v. ordf., Knut Andersson, avtackade dr Leffler å stadens vägnar, dr Torsten Bruce talade för Söderby sjukhus och dr C. Gentz för Stockholms Centraldispensär, vidare talade professor Josua Tillgren och dr E. Ericke, varjämte representanter för perso-



Dr Janne Leffler.

nal, sjuksköterskor, nuvarande och f. d. patienter framförde sin vördnad och tacksamhet.

De Lungsjukas Riksförbund och Föreningen för Lungsjuka i Stockholm deltog också i hyllningen och det var uppmuntrande att få dr Lefflers erkännande av våra organisationers betydelse och hans uppmaning till oss att arbeta vidare och ej ge tappt.

I de smakfulla arrangemang, som bildade ram kring högtidligheten för dr Leffler och deltagandet från hela sjukhuspersonalen — hög som låg — fanns en fast försäkran att det var en avhållen chef som avskedshyllades — och förvisso en lika avhållen läkare och människa, som nu drog sig tillbaka från den aktiva tjänsten.

H—r.



Syster Alice Gustafson, paviljongens omtyckta föreståndarinna.

heten, som patienterna inom vissa gränser åtnjuta, för att nu inte tala om den obeskrivligt vackra jämtländska naturen, bär det stå klart för alla att sju månader på ett sanatorium inte behöver vara någon förspild tid, utan något som man kan minnas med glädje.

—brand.

På förekommen anledning

få vi påpeka att korrespondens rörande De Lungsjukas Riksförbund eller Tidskriften Status icke bör adresseras till någon av Förbundets funktionärer personligen utan till Förbundet, resp. tidskriften.

DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND.

JULI-SVAMPAR

av mykologen Bengt Cortin.



Föränderlig tofsskivling (*Pholiota mutabilis*).

Under juli månad kan man plocka några av våra allra förnämsta matsvampar — dit hör t.ex. nejlikbroksvampen och den föränderliga tofsskivlingen.

Nejlikbroksvampen ger en utsökt matkrydda, varför denna art passar utmärkt att insamla på längre sikt, d. v. s. för vinterförrådet. Svampen kan nämligen lätt torkas tack vare sin broskartade konsistens. Den kan givetvis också användas som färsk. Insamlar man den under juli månad är det inte heller risk för några direkta förväxlingssvampar.

Finner ni alltså i en plantering eller utmed en gräsbevuxen välgkant en svamp i storlek från en 2-öring till en 5-öring växande i typisk s.k. "häxring" med ända till flera hundra exemplar på platsen — ja, då har ni alla skäl till att göra en storinsamling. Lägga märke till hattens bleka färg och de glest ställda, vitsporiga lamellerna samt den svaga men angenäma doften!

Den föränderliga tofsskivlingen — som är en utsökt stuvningssvamp — växer på lövträdstubbar, gärna i ett myller, under denna årstid. 600 exemplar har jag insamlat på bara en sådan stubbe och det kan ge en uppfattning om massuppträdandet.

Hatten blir omkring 4 till 6 cm. i bredd. Den är till färgen kanelbrun (i väta) eller mer eller mindre brun. Hattkanten har ofta ett mörkt bälte — i torra är däremot hatten helt blek.

Den föränderliga tofsskivlingen har en broskartad fot lik som nejlikbroksvampen. Foten är emellertid ringförsedd. Nedom ringen är den besatt med fina, utstående fjäll, Lukten är aromatisk.

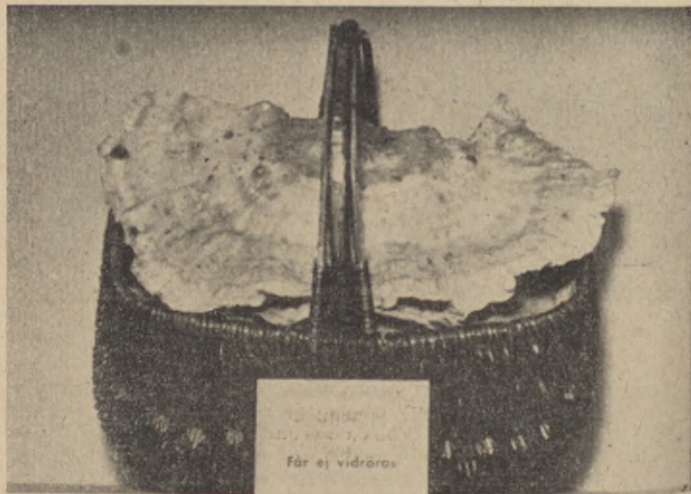
Den vanliga kantarellen kan också sköras under juli och har då ett ganska mörkt kött. Julistekta kantareller hör till de "mykologiska utsvävningarna" under sommaren och kan livligt rekommenderas, i varje fall i knoppstadiet. Som utvuxna blir de däremot synnerligen hårdsmälta och "opassliga" för svaga magar.

Ett originellt inslag kan också göras under juliutflykten. Då ser man här och var på någon ek den rödgula svaveltickan. Den svampen kan tillagas som "julikräfter" och den är absolut lovlig vid denna tid! Observera emellertid att det gäller att insamla unga svaveltickor, vilka sedan skäras i storlek av en kräftstjart och förvällas några minuter i saltat vatten. Spadet bortslås och "kräftorna" kokas sedan på nytt i saltat vatten med dill.

Den tidigaste av sopparna — nämligen den goda strävsoppen — inleder sin säsong i juli. T. o. m. vid midsommartiden kan man anträffa den enstaka, om man har god svamptur.

Strävsoppen liknar rätt mycket den närstående Karl Johanssvampen, men den igenkännes lätt på den skrovliga, nästan vårtförsedda foten. Svampen växer gärna under björk och kallas därför på sina håll för björksopp. Stundom kan man få se den avbildad som Karl Johanssvamp — men man avslöjar lätt misstaget tack vare de väl synliga vårtorna eller fjällen.

Strävsoppen är en god matsvamp, som mycket väl kan blandas tillsammans med föränderlig tofsskivling och nejlikbroksvamp. På de två skivsvamparna tar man bort den broskaktiga



Svavelticka (*Polyporus sulphureus*). Fullt utvuxet exemplar.

foten; på strävsoppen rensar man bort piplagret på hattens undersida samt undviker den nedre delen av foten, vilken som utvuxen är seg eller nästan träig.

För övrigt finns det en mycket god minnesregel för alla sopp-samlare. Den lyder i all anspråkslöshet — men tillförlitlighet: alla soppar med ring på foten är ätliga!

— — — — —
Svamptiden är alltså snart inne och jakten på det ädla "villebrådet" kan börja. Vid en juliöversikt bör man stryka under följande: kom ihåg att det kan löna sig att titta efter kantareller och champinjoner, bägge tillhörande våra tidigt framkommande svampar. Men glöm inte heller bort den läckra nejlikbrosksvampen, som ni kan se litet varstans utmed vägkanterna och i planteringarna! Och passa samtidigt på att insamla lökbrosksvampen, som är en utmärkt lökkrydda också för vinterhushållet.

"Champinjonjägaren" bör särskilt minnas följande: dubbelgångareproblemet — som omfattar de dödligt giftiga flugsvamparna — löses bäst, ifall man lägger följande till minneslistan: flugsvamparna har oföränderligt vita skivor, vitt sporpulver, strumpa eller slida vid fotbasen, klibbig hatt samt en lukt påminnande om rättikor eller rå potatis.

Någon gång kan det också hända att man under juli månad kan finna smörsoppen och dess ringlösa släkting, känd under namnet grynsopp eller ringlös smörsopp. Samtidigt — och i samma växtlokalteter — uppträder den citrongula slemskivlingen, som också är en god matsvamp. Sopparna har rör på hattundersidan, men slemskivlingen skivor; annars kan de bägge svamparna se tämligen lika ut för en nybörjare.

Glöm inte heller "slemsläktingen" — den rödgula arten — som också kan plockas under söndagskampanjen! En annan läckerhet — som snart visar sig — är mjölskivlingen, som naturligtvis tas av de mer durkdrivna plockarna.

Och till sist ett litet råd: koncentrera er på smättingarna inom svampvärlden! De unga svamparna har nämligen den finaste smaken och är minst maskhärjade.

Och därmed har vi "härjat" färdigt för den här gången, men vi återkommer i september med nya svamppläckerheter.



Nejlikbrosksvamp (*Marasmius oreades*).

I den mån det är möjligt

tillverka vi fortfarande goda kvaliteter i

TYGER och FILTER

Efterfråga därför hos Eder leverantör

MATFORS YLLEFABRIKS AB:s

MATFORS

TILLVERKNINGAR

Utterströms Bilskola

Rådhusgatan 5

Tel. 3434

Karlskrona

Tel. 3434

Träningskörning.

Utbildar elever för körkort och trafikort..

Dags- och kvällskörning!

NYA MODERNA BILAR!



Vanlig kantarell (*Cantharellus cibarius*).

BRAXENLEK

i skärgården

Det hände en dag i juni månad, att gubben Mattson kom roende hem från en vittjningsfärd. Eftersom det var gott vattlag, tog han genrodden genom Länsmansundet och sneddade över Piphällsgropen. Då hände det. Gubben hade för vana att då och då kasta en blick över suden för att se om det grumlade sig i vattnet någonstans. Sådana tecken måste man hålla ögonen efter. När han nu nalkades den vik, som från Piphällsgropen skär in i Alholmen, såg han att vattnet var tjockt som lervälling. En tanke flög som en blixst genom gubbens huvud: braxen har kommit!



I solbaddet på gården rensas braxenfångsten.

Mattson reste sig och rev sig i kaluven. En sådan åsna han varit som inte tagit några braxennät med i båten. Han borde ha vetat, att braxen kunde väntas när som helst. Nu gick det inte an att vänta. Här gällde det att handla, innan någon annan hann komma hit med sina grejor. I braxentider är det minsann inte folktomt i skärgården. Mattson högg tag i årorna, och ögonblicket därefter stod vattnet som en ull om bogen.

Då man finner braxen, duger det inte att fara omkring i byn och skrika: Nu har braxen kommit; det är tjockt som en lervälling i skärgården! Nej, frågar någon hur det ser ut, svarar man lugnt och stilla: Det finns inte en fena i sjön. Vattnet är klart som brännvin, så inte kommer braxen än på en vecka. Paragraf 1 i fiskarens lag lyder nämligen kort och kärnfriskt: håll käften!

Sedan Mattson bundit sin båt i en strandal, sprang han som en hjort över ängsbackarna och flöjade som en stut över gärdesgårdarna. Nu var han inte stel längre, och den antäppa, som han hela våren varit besvärad av, var som bortblåst. I hans sinne rörde sig endast tankar på fisk, feta bredryggade braxnar. Hemma vid stugan anade man ingenting. Gumman var i svinhuset och mockade, och sonen stod på vedbacken och täljde på en åra. Nu skrek inte gubben att han sett fisk. Nej, han ledde pojken försiktigt in i vedboden och viskade: — Du kan ge dej katten på att ja sitt braxen. Nu ska vi ta'n, innan nå'n annan hinner komma dit.

Sedan gumman utrustat dem med en ordentlig matsäck, traskade de bägge kumpanerna till sjön. Det gällde att komma fort i väg. Mattsons lilla båt lastades med nät och håvar, och så bar det i väg ut till fiskeplatsen. Vattnet där var fortfarande tjockt av slam från botten. Med glädje i hjärtat såg gubben, att fisken stigit längre upp i viken. Läget var gynnsamt. Det fanns endast ett inlopp till viken, och det var ganska smalt. Det gällde nu bara att lägga näten tvärt över sundet, så att fisken blev instängd — alldeles som man vid krigsfronterna knyter säckar om fiendliga avdelningar.

För säkerhets skull lades två lagn över inloppet. Nu hade man bara att ro upp i viken och söka få fisken att springa i garnet. Mattson mynnade upp till stranden och plockade några stenar — de kunde vara bra att pulsa med. Pojken stod i aktern med håven i beredskap och kikade ner i vattnet. Det var inte lätt att se någonting i detta grummel. Eljest brukar man kunna se, hur braxnar, för att undkomma, borra ner sig i gytjtjan, så att endast stjärten syns. Mot vikens borte ände var vattnet klarare, och där kunde pojken orientera sig lättare. Rätt som det var gjorde han stoppsignal åt roddaren. Det såg misstänkt ut i bottenlammet. Alldeles riktigt! Stjärten på en fisk syntes i gytjtjan. En blixsnabb rörelse med håven bara och en braxen om tre kilo sprattlade i maskorna.

— Det va en grov hejare! utbrast gubben och vände snuvan. Plocka opp dom bara.

Det gällde också att hålla ett öga på näten. Rätt som det är kan nämligen ett stim "duva på", och då gäller det att vara till hands.

Fsk efter fisk fastnade i näten, och bägge karlarna fingo full sysselsättning med att plocka av dem. Emellanåt rodde de upp i viken och prövade lyckan med håvarna. Ibland lyckades de håva upp en och annan fisk. Det var inte bara braxen, som förrirat sig upp i viken; även en och annan vimma var med i sällskapet.

Kvällen kom, och solen sjönk bakom horisonten. Man kunde höra strömmingsfiskarna gå till sjöss. Mattson och pojken gladdes sig storligen över att de fingo vara i fred. Många år hade de fått fiska i bolag med andra och liksom fått slåss om bitarna men nu . . . Mattson tog fram snusburken och lade in en extra fiskesnuva. Pojken bolmade på sin pipa och kalkylerade med minutpriser på braxen. I morgon skulle han ut i bygden och bjuda ut fisken. Det skulle bli en välkommen midsommarförtjänst.

Vid tolvtiden på natten gjordes en sista vittjning av näten, därefter rodde karlarna hem. Näten lät man ligga, ty de fanns säkert flera braxnar kvar i viken, och det vore ju synd att låta dem fara. Den fiskugne skärkarlen blir nämligen aldrig riktigt nöjd.

GOSTA PETERSSON:



Det var på eftermiddagen och han var på väg till fotbollsplanen där de andra grabbarna höll till och sparkade boll. Det var varmt och han hade bara ett par urblekta kortbyxor och ett par gymnastikskor på sig. Han gick sakta, han behövde inte göra sig någon brådska, han visste att de andra skulle dela om lagen när han kom. Innan han vek från vägen in på smala gångarna mellan kolonilotterna nappade han till sig ett grässtrå från dikeskanten och stack det i munnen. Han gick alltid den här vägen när han skulle till fotbollsplanen. Det var den närmaste vägen och så var det svalare här inne bland frukträdens skuggor än ute på den dammiga vägen.

Han sparkade till en liten sten som hoppande for iväg i gången framför honom och sedan kryssade han försiktigt mellan alla små högar som maskarna hade gjort och som det alltid var mest av på mornarna, men som det även nu på eftermiddagen fanns gott om. När han gick där på tå och kryssade fram mellan högarna tänkte han, att han var en stor indianhövding som var ute och smög på några blekansikten. Och när han var så nära blekansiktena, att han just skulle kasta sig över dem och skalpera dem, så fick han höra någon som ropade hans namn. Han rök till och såg sig omkring, för att ta reda på vem som hade ropat, då han fick höra rösten igen.

— Axel.

Han såg åt det hållet rösten kom ifrån och då fick han se farbror Johansson inne i sin berså. Han satt tillbakalutad i en vilstol och hade en tidning i ena handen. Glasögonen var uppskjuta i pannan och han hade ett par grå flanelbyxor på sig, men ingenting på överkroppen. Axel visste att han hade semester. Han hade setat där i bersån hela veckan och solat sig och läst tidningar. Han vinkade åt Axel med den handen där han inte hade tidningen.

— Vill du komma hit ett tag, sa han.

Axel gick in på Johanssons tomt och fram till Johansson i vilstolen.

— Vad vill farbror, sa han.

— Du skulle inte vilja gå och handla åt mej, inte?

Axel såg ner i marken. Helst skulle han vilja gå upp till grabbarna och sparka boll, men när en vuxen människa frågade sådär, då var det omöjligt att neka.

— Jo, sa han lite dröjande.

— Det var fint det. Jag skulle bara ha en ask Bridge. Det kilar du snart efter, du har ju unga ben.

Johansson skrattade och böjde sig framåt och tog upp sin portmonnä ur bakfickan. Axel stog tyst och såg ner i marken, såg ner på skon där stortånageln hade nött hål på det blå tyget.

— Jag ser att jag bara har en femma, sa Johansson och letade i portmonnän precis som om han trodde att han skulle hitta några pengar där, som han inte hade sett förut.

Axel såg på hans händer när de letade igenom portmonnäns alla fack.

— Tror du att du kan klara en femma, sa Johansson.

— Ja.

— Ta den då, men var försiktig så att du inte tappar den.

Han räckte Axel den hopvikta femman. Axel tog den. Han såg på Johanssons ansikte. Det var svettigt och glasögonen var uppskjutna i pannan.

— Vad var det farbror skulle ha?

— En stor ask Bridge och så kan du köpa nåt gott åt dej själv för en tioöring.

— Tack, sa Axel och bockade sig.

Han vände sig och gick ut från tomten.

— Axel, ropade Johansson efter honom.

Axel vände sig om och såg att Johansson hade tagit upp tidningen från marken, där han lagt den när han letade efter pengarna som inte fanns i portmonnän. Glasögonen hade han fortfarande uppskjutna i pannan.

— Var försiktig nu, så att du inte tappar den.

— Ja, sa Axel.

Axel vände sig och började springa. Han sprang genom kolonigångarna ända upp till skogen, som han måste gå igenom för att komma till kiosken där han skulle köpa cigaretterna.

När han kom upp i skogen saktade han farten. Nu var han en indianhövding igen som var ute på krigsstigen. Han smög sig fram. Han skulle till blockhuset (kiosken) borta vid vägen. Han gick inte den närmaste vägen, han gick den vägen som var bäst och där det var den minsta möjligheten att bli upptäckt av några blekansikten, innan han hade utfört sitt uppdrag nere vid blockhuset. Han var i fiendens land där det kunde lura ett blekansikte bakom varje buske; bakom varje sten.

Han kom fram till ett kullfallet träd och först smög han sig fram till det, men när ingen fanns där gick han tillbaka en bit och tog sats innan han hoppade över det. Sedan gick han tillbaka ett par gånger och hoppade över trädet.

Nu var han en idrottsman som var ute och tränade och han började springa ner mot kiosken som inte var ett blockhus längre, utan målet för en maratonlöpning. Han stannade alldeles innan han kom fram och hämtade andan innan han gick fram.

Jag köper en klubba, tänkte han, och så en kokosboll, nej, förresten inte en kokosboll, den tar slut för fort. Och så bestämde han sig för en syrlig karamellstång, som skulle räcka mycket längre än en kokosboll.

Den gamla damen i kiosken reste sig när han kom fram till luckan.

— Vad skulle du ha då, sa hon.

— En stor ask Bridge och en kolaklubba och en sån där stång.

Axel pekade på glaset som karamellstångerna stog i. Den gamla damen tog en.

— Nej, inte en sån, sa han, en gul.

Den gamla damen tog en gul stång ur glaset.

— Ska det vara en påse, sa hon.

— Tack, det går bra ändå.

— Sjuttio öre.

Damen la cigaretterna och snasket på gummiplattan på disken. Axel stack ner handen i fickan för att ta upp femman, men den fanns inte där. Han kände i den vänstra fickan och så i den högra igen, men femman fanns inte i någon av dem.

— Jag hade den i fickan, sa Axel.

— Vad då?

— Femman.

— Kors då, du har väl inte tappat den.

Axel kände i fickorna igen. Han letade ivrigt igenom dem precis som han inte trodde att femman var borta.

— Ett sånt elände, sa damen.

Axel började gråta när han inte kunde hitta femman.

— Du får väl springa och leta, du ska se att du hittar den, så ska jag lägga det här åt sidan så länge.

Hon flyttade cigarettasken och snasket och lade det ovanpå en tidningstrave.

Axel gick upp i skogen och gick samma väg han hade gått när han gick till kiosken. Han gick och såg på marken och hela tiden grät han. Han försökte komma ihåg precis vilken väg han hade gått och han gick sakta och hela tiden såg han på marken. När han kom fram till kolonierområdet hade han ännu inte hittat femman och han vågade inte gå ner till Johansson och tala om det.

Han gick tillbaka till kiosken igen, men han kunde inte hitta femman. Nu hade han slutat gråta. Han orkade liksom inte göra det längre. Han bara snyftade till ibland och han var rädd och han gick sakta genom skogen och genom kolonigångarna ner till tomten där Johansson satt och solade sig.

När han fick se Axel komma, såg han upp och sköt upp glasögonen i pannan.

— Jaså, du kommer nu, sa han.

— Ja, sa Axel och såg ner i marken.

— Du har varit borta länge va?

— Ja.

Axel började gråta.

— Vad är det med dej pojk?

— Jag har tappat pengarna.

— Vad säger du?

Johansson reste sig upp ur vilstolen.

— Har du tappat femman?

— Ja, sa Axel och såg ner i marken.

Johansson började springa omkring på tomten.

— Vi måste gå och leta, sa han.

Han gick in i stugan och kom ut igen i färd med att ta på sig en skjorta och efter honom kom fru Johansson med hans kavaj.

— Har jag inte sagt åt dej många gånger att du inte ska släppa så stora pengar i händerna på ungar, sa hon.

— Tyst nu, sa han. Vi ska gå och leta nu.

Axel grät. Johansson klappade honom på huvudet.

— Lugna dej pojk, sa han. Du ska se att vi hittar den.

Han tog på sig kavajen.

— Var har du tappat den nånstans, sa fru Johansson.

— Jag vet inte, sa Axel.

— Du vet väl vilken väg du gick, sa Johansson.

— Ja.

— Då går vi då, du ska se att vi hittar den.

— Hoppas det för guds skull, sa fru Johansson.

Axel gick före och Johansson efter. De gick fort genom kolonigångarna upp till skogen. Båda gick och såg ner i marken. Axel hade slutat gråta.

— Jag gick opp i skogen här, sa han.

— Jaha, sa Johansson och andades lite tungt av promenaden.

Sedan gick de den vägen Axel hade gått till kiosken. De gick i alla de snirklar han hade gått, men nu kände han sig inte som en indianhövding längre, nu skämdes han för att han inte hade gått raka vägen till kiosken.

— Varför har du gått i så här mycket krok, sa Johansson som blev mer och mer andfädd.

Axel svarade inte. Det gick inte att tala om att han hade varit en stor indianhövding som skulle överfalla ett blockhus.

— När man går ärenden ska man alltid gå närmaste vägen. Johansson började komma ur humör. Han var gånka tjock och var nu rätt ansträngd.

De fortsatte ända ner till kiosken utan att hitta femman.

— Vi får gå en gång till, sa Johansson.

De gick tillbaka upp i skogen igen.

— Du vet väl precis vilken väg du gick?

— Ja, sa Axel.

Han gick före och Johansson efter. Johansson andades tungt och var svettig. Axel sprang omkring överallt, både där han varit och inte varit. Johansson följde efter.

— Jag kan inte förstå varför du har sprungit i så mycket krok, mumlade han hela tiden. Sannerligen att jag kan förstå det.

INGA BERGSTROM:



Hon låg vaken och hörde hur modern rörde sig ute i köket. Det var ett försiktigt tassande mellan skafferiet, diskbänken och spisen. Slamret av porslin, klirret av skedar och det ploffande ljud som uppstår när en gaslåga tänds berättade emellertid vad som var i görningen. Det skulle vankas kaffe på sängen så säkert som aldrig det. Hon tittade på klockan, sträckte ut sig på rygg och njöt av att ligga alldeles orörlig.

Nu samlades kamraterna kring morgongröten. Säkert talade de om henne. Det kanske redan satt en ny patient på hennes plats vid bordet. Den nya skulle antagligen få veta att Karin Sjöo, som rest hem föregående dag, blivit utskriven som frisk. Hon hade haft en katarr på högra lungspetsen, men den var alldeles utläkt när hon for. Det var naturligtvis fröken Huss, som förde ordet. Nykomlingen skulle titta med förundran på "Hussan", när denna sin vana trogen satte armbågarna på bordet, tryckte fingertopparna mot varandra och rullade med sina svarta kulögon.

Dörren gled upp. Hon blundade och låtsades sova. Ett hårstrå kittlade henne på näsan, men hon betvang lusten att blåsa bort det.

— Godmornon. Vill du ha en kopp kaffe? sade modern lågmält.

Hon vände sig på sidan och öppnade ögonen. Så satte hon sig långsamt upp och gäspade litet för syns skull. Hennes blickar drogs till kakfatet.

— Jo, jag tackar jag. Wienerbröd, rulltårta och pepparkakor, utbrast hon förtjust.

— Ja, jag tyckte, att vi skulle ha det litet festligt första morgonen du är hemma. Men de ska inte bli nån vana, sade modern och satte ned brickan på en stol bredvid sängen.

Hon krängde på sig bäddkoffan och tog brickan till sig. Medan hon rörde om i kaffet, tittade hon förstulett på modern, som gick fram till fönstret och drog upp rullgardinen.

— Ser man på. Här står fönstret på glänt. Jag tyckte väl att

det var kallt. Vi kom ju överens om att det räckte med den öppna ventilen, sade hon en aning förebrående, i det hon löste upp snöret, som satt i fönsterhaken, tog bort det hopvikta tidningspapperet, som låg i kläm, och stängde fönstret med en smäll.

— Mamma förstår, att jag måste gå opp och öppna i går kväll. Annars hade jag aldrig kunnat somna. Jag är van vid friska fläktar kring huvudkudden. Hon log avvärjande och satte med välbehag tänderna i ett frasigt wienerbröd.

— Må så vara. Men så länge vi har tio grader kallt om nätterna, borde det väl räcka med ventilen. Jag tycker att de skulle ta livet av folk med det där friskluftsraseriet, som de är så förtjusta i på sanatorierna.

— Inte då. Bacillerna får knäcken, men människorna blir friska. Så enkelt är det, svarade hon skrattande.

Men inom sig visste hon att det inte var så enkelt, som hon ville låta påskina. Hon hade haft en underbar tur, och hon borde inte förhäva sig. Hon ångrade sina förflugna ord och hängav sig med allvarlig uppsyn åt avsmakandet av rulltårten.

— Går du över till modeaffären i dag? frågade modern när hon serverade påtår.

— Ja, jag tänkte gå dit ett tag på förmiddagen och tala med fröken Nyman. Men jag bryr mig inte om att börja arbeta förrän på måndag. Om jag nu får börja igen.

— Ja, de behöver du inte oroa dig för. Jag träffade din chef i förra veckan, och hon påstod att du var den bästa elev som hon någonsin haft. Jag ska göra en skicklig modist av Karin, det kan fru Sjöo lita på, sa hon.

— Det låter ju bra. Men man hinner glömma sina färdigheter på ett halvår. Jag kanske inte kan tota till den enklaste lilla hattstomme, när det kommer till kritan. Men den dagen den sorgen. Tack för kaffet, mamma. Nu tänker jag inte ligga här och dra mig längre.

— Hör du, jag skulle bli glad om du ville titta in till tant Mokvist på hemvägen. Hon har varit dålig i sina ben en lång tid,

och hon är så väldigt tacksam om man hälsar på hos henne en liten stund . . . Annars så kan vi ju göra sällskap dit i kväll, om du hellre vill det.

— I kväll har Segerkrona möte. Jag hade tänkt att gå dit. Hon kände att hon rodnade och böjde sig hastigt ned och snörde på sig skorna. Hon ville att modern skulle tro att rodnaden kom sig av den nedhukade ställning som hon intog.

— Inte ska du gå på godtemplarmöte andra kvällen du är hemma, invände modern ogillande. De brukar ju ha lekar och dans på sina tillställningra, och du måste tänka på att vara försiktig, så att du inte blir svettig och går och förkyler dig.

— Mamma har kanske rätt. Jag får väl se hur jag gör, svarade hon i lätt ton och drog igen blixlåset på sin klänning.

Men inom sig visste hon att hon skulle gå på mötet. I ett halvt år hade hon väntat på den kommande kvällen. Oräkeliga gånger hade hon tagit ut dess sötma i förskott. Dessemellan hade hon legat och stirrat på spontbräderna i ligghallens tak och kallat sig själv för en fjolla, som gått och förälskat sig i en ung man, som hon träffat en enda gång. Men självironin hade inte botat henne.

De händelser som utspelats i samband med "det første møde" skulle hon aldrig glömma. Hon hade tjänstgjort som marskalk vid den unge mannens intagning i nykterhetslogen, och då syst-rarna och bröderna vid ceremoniens slut fattat varandras händer och sjungit: "Se hur skönt vi sammanbinde hand och hjärta, hjärta hand . . .", hade den nyblivne ordensbrodern sett på henne med en spjuver i ögonvrån. Senare på kvällen hade hon bjudit upp henne till en vals. De hade dansat till tonerna av "An der schönen". Dansat är kanske inte rätta ordet. Hon för sin del hade svävat över godtemplarlokalsens kvistiga trätiljor som en sagans Askunge över ett glänsande marmorgolv, och när hon gått hem i sällskap med sina väninnor hade hon känt sig alldeles omtumlad av lycka.

Men livet drar sig inte för att i den ena stunden leda en människa till lycksalighetens höjder blott för att i den andra störta henne i förtvivlans djup. Den dag, som följde på den ovannämnda kvällen, hade sett henne ljuta de bittraste tårar hon någonsin fällt i sitt unga liv. Hon hade nämligen, på sin arbetsgivares inrådan, sökt läkare för en ihållande hosta och fått veta, att det inte stod riktigt bra till med hennes högra lunga. Doktorn ansåg att man omedelbart borde lägga in en ansökan om sanatorievård och rådde henne tillika att sluta sitt arbete och om möjligt försöka komma till någon ort inåt landet, tills dess det kunde bli plats för henne på sanatoriet.

När föräldrarna kommit över den första chocken, satte de sig genast i förbindelse med ett par släktingar som hade en liten gård några mil söder om den lilla kuststaden och redan efter ett par dagar lämnade hon hemmet och reste till landet, där hon tillbringade den månadslånga väntetiden.

Sagan hade alltså kommit av sig redan i begynnelsen, men nu väntade hennes romanstiska hjärta på fortsättningen. Hon hade ivrigt brevväxlat med ett par av väninnorna inte minst med tanke på att få veta någonting om en viss person. Men hennes försåtliga frågor rörande brödernas göranden och låtanden hade inte lämnat svar på de frågor som ständigt sysselsatte henne, och eftersom hon inte ville utlämna sin ljuva hemlighet åt noj-sande flickvänner, var det omöjligt att gå rakt på sak. Men nu var hon hemma igen och till på köpet frisk. I kväll skulle hon kanske få veta om sagoprisen in spe saknat henne, trots att hon inte lämnat någon liten glastoffel efter sig, när hon på grund av en sjuk lunga tvungits att rymma fältet.

* * *

Hon kom hem lagom till middagen medförande goda under-rättelser från arbetsplatsen och hjärtliga hälsningar från gamla tant Mokvist. Dessutom hade hon stött ihop med sekreteraren i nykterhetslogen. Han hade blivit glatt överraskad, när han fått höra resultatet av sanatorievistelsen, och på det enträgnaste uppmanat henne att komma till kvällens möe. De var nämligen "Brödernas afton", och man väntade sig mycket trevligt. Vid middagsbordet berättade hon i så likgiltiga ordalag som det var henne möjligt om den lilla episoden.

— Om du nu absolut skall gå på det där mötet, så är det väl bäst att du försöker sova någon timme, så att du inte blir så trött i kväll, sade modern i en ton som tydligt lät förså, att hon var emot saken.

Sova. Hon hade god lust att skratta åt förslaget. Vem kunde sova när hjärtat slog volter av glad förväntan. Men hon gick snällt in och lade sig på sin säng och bredde en filt över sig. Fyra timmar innan klockan blev åtta, fyra långa timmar, tänkte hon och suckade. Den som ändå kunde vrida fram tiden. Tio minuter senare sov hon djupt.

När hon vaknade, var det mörkt som i en säck. Hon låg stilla ett par sekunder och funderade över var hon befann sig. Så kom hon ihåg att hon var hemma. Hon kastade av sig filten, steg upp från sängen och trevade sig bort till väggkontakten. Bländad stirrade hon på klockan, vars urtavla blev till ett enda virrvarr av svart och vitt. Men så skärptes blicken. En kvart över sex. Gudskelov. Då hade hon god tid på sig.

Med moderns förmaning ringande i öronen som en entonig mäsja gick hon en timme senare framåt den sparsamt upplysta småstadsgatan. Hon hade kommit överens med sig själv om att hon skulle gå riktigt sakta, så att hon inte kom på tok för tidigt till godtemplarlokalen, men rätt som det var glömde hon sin föresats och påskyndade stegen. När ingenting annat hjälpte, tvang hon sig till att ta en ordentlig omväg. Trots denna försiktighetsåtgärd var hon bland de första som anlände. Hon fick ett programhäfte och slog sig ned på en stol strax innanför en av dörrarna.

Minuterna gick, och lokalen började fyllas. Flickor och pojkar i hennes egen ålder slog sig ned runt omkring henne. En del av dem klappade om henne varmt och hjärtligt, men de allra flesta räckte henne bara det yttersta av sina fingertoppar och önskade henne välkommen utan någon större entusiasm.

Plötsligt kom hon att kasta en blick upp på podiet. Där på en stol bredvid sekreteraren satt Han. Deras blickar möttes. Han reste sig med en bugning, som hon besvarade med en nick och ett leende. Antagligen hade han kommit in genom dörren längst upp, utan att hon lagt märke till det. Styrelseledamot, suppleant, tänkte hon, när hon såg honom bläddra i en pappers-lunta.

Så småningom öppnade ordföranden mötet. Det lästes protokoll och föredrogs rapporter. Och plötsligt fick hon åter höra rösten som ringt i hennes öron alla dessa månader. Det var torra ord rörande utgifter och inkomsterna vid en basar, som nyligen gått av stapeln, men för henne blev varje mening en kärleksförklaring i kapprock. Men riktigt lycklig kände hon sig ändå inte. Det där försiktiga sättet att ta i hand, som de flesta av kamraterna ansett behövt, plågade henne. När allt kom omkring kanske det bara var hon själv som var överkänslig och inbillade sig en massa dumheter, tänkte hon, men taggen, som satt och skavde i sinnet, ville ändå inte lossna. Och ett tu tre steg de förrädiska tårarna upp i ögonen. Hon öppnade sin hand-väska och sökte febrilt efter näsduken. Men hon hittade den

(Forts. å sid. 16)



Av FRITZ STENLUND

Det var en dag med drivande skyar och en och annan solskensstund mellan skurarna. Träden i parken stod gröna och fåglarna släpade på strån till sina bon och allting vittnade om nydaning.

Då mötte jag släktens nyförlovade par. Släkten är överförtjust i det unga paret, ty flickan är en solskensglittrande, pladderande liten varelse och pojken är över öronen kär i henne. Han har sedan förlovningen ingicks utvecklat sig och blivit karl. Han ser sig redan i andanom som stadgad familjefar, fastän han ännu inte hunnit längre på livets bana än att han blivit extraordinarie i verket och nätt och jämnt har så mycket skägg, att det lönar sig för en barberare att lägga ner arbete på honom.

Vi äldre tror, att det kommer att bli ett lyckligt och harmonisk äktenskap, och vi gör allt för att hjälpa de unga tillrätta.

Flickan har plats på kontor och förtjänar ganska bra, och vi har räknat ut, att hon ska ha sin plats kvar tills den lilla kommer, ty den ska naturligtvis komma.

Nu mötte jag som sagt de unga och de var strålande glada och det var inte långt ifrån, att jag fått en kram av den lyckliga fästmon.

Hon pratade, så att jag inte kunde få en syl i vädret.

— Kan du tänka dej! Pelle och jag har nyss varit och tittat på en våning på Norr Mälarstrand. Oj, så tjustigt! Fyra rum och kök och jungfrukammare och badrum och, ja, du vet.

— Vad kommer den våningen att kosta? frågade jag strängt allvarligt.

— Bara något över två tusen om året, sade den unge fästmannen — optimisten.

— Och det ska ni klara upp med edra små löner? Hur ska det gå, när Lillemor — flickan kallas så — måste stanna hemma och sköta hushållet och du Per-Erik ensam ska dra lasset?

— Du är alltid så grinig och pessimistisk, sade Per-Erik. Du förstår väl, att jag får påökt så småningom.

— Ni gör som ni vill, sade jag. Men kom ihåg, att jag sagt ett varningens ord.

Och så skildes vi åt.

Våren hann växa sig färdig och bli yppig och mogen, innan jag såg de unga nästa gång.

— Nåå, frågade jag, har ni bestämt er för fyrrarumsvåningen?

— Nej, sade Lillemor. Vi brydde oss inte om den. Men nu ska du få höra något riktigt tjustigt. Vi har fått tag på en tvårumsvåning ute i Pärönviken. Den är hemskt rar.

— Vad kostar den? frågade jag inkvisitoriskt.

— Det är samma pris som på den andra. Men då får vi eget potatisland, och så kan jag sätta morötter och sånt där, som man ska ha i ett hushåll.

— När potatisen kostar tolv öre kilot och man nästan kan få morötter och ärter gratis, så är det väl ingen större affär, sade

jag. Och så tillkommer inköp av redskap och gödsel och de dagliga spårvägsresorna och det ena med det andra.

Lillemor såg sur ut och sade någonting om att det var märkvärdigt att jag, som var så rar och snäll annars, inte brydde mig om att försöka förstå den nutida ungdomen utan bara spådde ofärd och allt möjligt elände.

Då gav jag henne en farbroderlig klapp på kinden och hon fick tillbaka solskenet i sina ögon.

Jag reste bort och kunde inte följa de ungas öde i detalj. Det kom ett inbjudningskort till deras bröllop och jag sände ett lyckönskningstelegram och en nyttig present.

Och tiden gick. Det kom en lång och tung vinter med ransoner och stegrade levnadsomkostnader och allt slags elände. Då och då tänkte jag på de unga nygifta.

Det vårades igen och jag kom tillbaka till staden. Då mötte jag Lillemor.

— Du, du, flämtade hon. Nu måste du komma hem i kväll och se, hur vi har det. Vi ska ha rårakor till middag. Vi äter klockan sex, för då kommer Per-Erik hem. Och så får du se Jan-Erik. Tänka sej att han fått två små tänder nu och kan skratta!

— Jag kommer gärna, sade jag, men var bor ni?

— Åh, du kan aldrig tro, hur rart vi har det. Vi bor i Gamla stan. Ja, du får själv se, när du kommer i kväll.

Och så fick jag adressen och hon försvann i vimlet.

Det var ett par timmar kvar till dess jag skulle komma hem till det unga paret och beskåda deras lycka. Under tiden strövade jag omkring i Gamla stan och tittade på min barndoms gränder. Jag såg till min stora glädje, att man börjat sanera de trånga gårdarna och att man moderniserat lägenheterna i de gamla husen. Där det förr bodde hamnarbetare och torgdragare, bodde nu tjänstemän, konstnärer och författare. Men det måste kosta pengar att bo så där, dryga pengar! Hur skulle de unga tu klara upp det?

Klockan var sex och jag stod utanför de ungas port. Fyra trappor upp bodde ungherrskapet. Det var smala, branta trappor med trappsteg, som nöts av många generationers trötta steg. Högst upp under taket bodde de. Jag ringde på och blev insläppt.

Per-Erik tog emot mig.

— Stig in och välkommen i mitt hem. Här ser du vårt lyckebo.

Och jag klev in. Våningen bestod av ett rum med snedtak och kokvrå. Jag tänkte för mig själv: Jasså, detta är i stället för fyrarumsvåningen på Norr Mälarstrand.

Lillemor stormade emot mig och sade:

— Har vi inte ett förtjusande litet dockhem?

Jo, det måste jag hålla med om. Det fanns inte mycket möbler, men det som fanns, var helt och rent. Farmors gamla fåtölj stod i ett hörn försedd med röd- och vitrandigt överdrag. I fönstret blommade pelargonier och i en korg låg det nya lilla livet, som fått två tänder och kunde skratta.

Sällan har jag sett någonting så rart och så ombonat varmt, och jag kände på fullt allvar, att lyckan hörde hemma här.

Sedan vi ätit och fått sätta oss i läshörnet och dricka kaffe, talade Per-Erik visa ord. Han sade:

— Kan man tänka sej något urfånigare än folk, som lägger ner över hälften av sin inkomst på hyran! Dom ska ha fyrarumsvåningar på Norr Mälarstrand eller också slår dom sej ner i en förstadvilla och får betala nästan lika mycket i resor som hyran kostar. Nej, tacka vet jag att rätta mun efter matsäcken. Hellre ett litet rart hem, som man kan beala själv, än ett dyrt och vräkigt hem, som man får hålla på och avbetala hela sitt liv. Eller vad säger du?

Då log jag. Ty jag mindes ju, hur jag mötte de unga himlastormarna en knoppande vår och förmanade dem och som tack fick veta, att jag var en grinig pessimist.

Men sådant är livet. Det måste vara så, att de unga bygger luftslott. Men det är bra för dem att få komma ner på jorden igen.

Solregn (Forts. fr. sid. 14)

inte. Den var kvar ute i kappfickan. Mötesförhandlingarna led mot sitt slut. Hon reste sig och lotsade sig försiktigt mot dörren.

— Jag måste gå ut efter min näsduk, viskade hon till dem som satt henne närmast. När hon kom ut i tamburen fick hon på ett grymt sätt bevis för att de njuaga handslagen inte hade varit någon inbillning. Det var trångt om utrymmet som vanlig. Kläderna hängde tätt hoppackade på krokarna, men hennes gröna ulster var isolerad. Det fanns en ledig krok på varje sida om den. Det kunde helt enkelt inte bli tal om något missförstånd. Hon hade hört många sanatoriepatienter berätta om pinsamma upplevelser av detta slag, men först nu förstod hon hur ensam, hur utanför all gemenskap en människa kan känna sig vid ett sådant tillfälle.

Plötsligt hörde hon ett knäpp i dörren bakom sig. Ett sjätte sinne sade henne vem det var som kom ut i kapprummet. Hon vände sig häftigt om och mötte med kall och trotsig min den leende unge man som spontant räckte henne båda sina händer.

Han stirrade häpet på henne, där hon stod som en skiltvakt framför sin ulster. Så började han instinkktivt fatta hur det hängde ihop. Under de närmaste sekunderna utförde han en hel liten pantomim. Han slog sig för pannan, tog ett par långa kliv åt vänster, befriade med ett raskt grepp sin rock ur den kompakta massan av kläder, sköt henne vänligt men bestämt åt sidan och svepte omsorgsfullt rocken om hennes kapp. Det hela skedde under tystnad och med en så galghumoristisk uppsyn att hon brast i hejdlöst skratt. Till slut tog hon stöd mot väggen och skrattade så att tårarna rann utefter kinderna. Strax var hennes chevalereske kavaljer framme och vecklade upp en stor, bländvit näsduk vari han samlade upp det glittrande solregnet. När systrarna och bröderna ett par minuter senare under muntert glam stormade kaffebordet, kunde Karin Sjöo och hennes uppfinningsrike beundrare räknas till de gladdaste bland de glada.



kvalitetsskor



Möte i OBYGGEN

Av Britander

rörde på läpparna, som om hon samtalade med någon. De grå hårtestarna stucko fram under den stora gredelina virkschalen, och verket kröntes av en antik kapotthatt, som guppade i takt med Josefinas steg. Det var för resten inte bara hatten, som guppade. En mångfald kjolar i olika längd gungade kring Josefinas träskodda stövlar, ett till hälften fyllt madrassvar slog takten mot hennes rygg, och på hennes arm skramlade en mjölkspann och en korg, vars innehåll man lämpligast kunde beteckna som diverse.

När Josefina hunnit fram till skolan, fick hon syn på mig, nickade till med huvudet och stirrade på mig. Hon gjorde sig beredd att säga något, men kastade samtidigt en granskande blick på min följeslagare. Så snörpte hon till med munnen och fortsatte nedåt backen med en fart, så att mjölkspannen skramlade och kjolorna stod i en virvel omkring benen.

Min vän log ett litet frågande leende mot mig. Jag svarade: — Det var Josefina. Och nu har du sett de flesta sevärdheterna här. Men sätt dig, så skall jag berätta!

Vi slog oss ned på ett par solvarma stenar i skogsbrynet. Och så förtalte jag, vad jag visste om Josefina:

Josefina kunde egentligen haft det ganska bra. Hennes båda systrar bodde i en liten trivsamt stuga nära skolan. De hade jord, så de redde sig, ko, gris och höns. Och Josefina finge gärna bos hos dem. Men hon hade vandrarblod i ådrorna och förmådde aldrig stanna mer än ett par dagar i den för hennes smak allt för prydliga lilla stugan. Sedan gav hon sig iväg med alla sina ägodelar i det randiga madrassvaret, och mjölk och ägg fick hon av systrarna till färdkost. Hon gick mycket fort, som om hon hade bråttom till målet. Och målet? Ja, vad var det? Ibland slog hon sig ned hos någon gammal gubbe, som bodde ensam i skogen och inte hade det alltför rart. Han tvingade henne att hugga ved och åt upp hennes medhavda mat. Sedan gav hon sig iväg till något nytt ställe eller gick till systrarna för att proviantera. Emellanåt promenerade hon också de tre mil till Ronneby för att hälsa på sin dotter. Ja, Josefina hade en vuxen dotter! Vem som var far till henne visste ingen, men man berättade, att hon var alldeles normal och arbetade på en syfabrik. Hon var aldrig särskilt förtjust, när Josefina uppenbarade sig på stadens gator med all sin vidunderliga utstyrel. Men ett par dagar fick hon alltid stanna och längre kunde hon inte vara stilla.

Stundom tog Josefina upp konkurrensen med själve "Grop-parn". Nu måste jag visst förklara mig. Just där den stora backen gör en skarp krök, ligger ett par väldiga flyttblock. Platsen verkar litet dyster och kallas "Groppan". Folk berättar, att en knalle blev ihjälslagen där en gång i tiden, och sedan dess

Vi hade knogat uppför den oändliga och knaggliga backen och stod nu i stilla betraktelser framför ett litet rött trähus, som låg inklämt bland storskogens jätTEGRANAR.

— Här har jag bott isolerad ett helt år, sade jag.

Min vän lade armen om mina axlar, och hans ansikte uttryckte allt det deltagande, som jag väntade mig. Det är skönt att få nå-
visa trakter, där man varit mycket ensam och olycklig, för nå-
gon, man håller av. Det lilla röda trähuset var en skola, och
granarna, som beskuggade den, växte i den vilda gränsskogen
mellan Blekinge och Småland. Snapphanebygd med mörka hålor
jättekast och spöken. Stora, ensamma boningshus, där man an-
vände ett enda rum, emedan man blott hade en karbidlampa.
Smygande vilt i snåren: räv, älg och tjäder. Den stora och örka
insjön, där jag brukat ro, backen, som brukade lysa röd av
smultron och de gamla källargrunderna, som vittnade om en
tidigare bebyggelse — allt hade jag varit ivrig att visa. Och nu,
när jag stod här framför den fattiga lilla skolan, mindes jag
dagar, när vedermödorna varit större än vanligt, dagar, då de
kullriga och krokiga vägarna gjorts nästan ofarbara av snösörja
och endast jag och Josefina, den tokiga, trampat dem i vår
rastlöshet.

Just då hörde jag sanden knarra under tunga steg. Se, där
kom ju Josefina i egen hög person! Och hon var sig lik! Hennes
ansikte hade en slående likhet med ett stekt äpple, och hon

spökar han. Mer än en har sett ljus lysa inne mellan stenarna och ingen går frivilligt den vägen efter mörkrets inbrott. Vem vill väl möta "Gropparn"?

Men litet längre upp i backen ligger också ett par stora flyttblock. Även där hade man stundom i dystra vinterkvällar sett ljus glimta. Men det var inget spöke utan Josefina. När kylan bet alla andra i skinnet, så att de skyndade in i stugvärmen, höll den 60-åriga kvinnan till under stenarna, gjorde upp eld, stekte fläsk och kokte kaffe. Systrarnas stuga låg bara ett par hundra meter därifrån, men Josefina föredrog vildmarkslivet. Hon var fri och levde, som det föll henne in. Kanske var hon rentav lycklig.

När vägarna var sådana, att man varken kunde cykla eller åka skidor på dem, brukade jag gå till byn. Det var en mil. Då fick jag ligga kvar över natten och så vandra tillbaka tidigt på morgonen för att komma i tid till skolan. Det var en säregen tjusning i att ge sig ut med mesen på ryggen, innan stjärnorna ännu bleknat på himlen och granarna stod mörka och blickstillta runt om en. Luften har en särskild arom i gryningen en klar vinterdag. Den doftar kyla och snö. Jag minns särskilt en sådan morgon, då jag plumsade fram i såphal, smältande snö. Då fick jag se en grotesk figur komma emot mig. Det var Josefina. Hon halkade sig fram på den glatta vägen med sin vanliga packning. Jag var således inte ensam om morgonpromenaden. När hon kom mitt för mig, stannade hon. Tydligt var hon på prathumör. Hon sneglade ogillande på mina skidbyxor men sade ingenting om dem utan började prata om det svåra väglaget. Och så plötsligt for det ur henne:

— Tvi för karlar, va di e loja!

— Är de? undrade jag.

— Ja, här har jag hjulpit en gobbe mä bå mjölk och brö och huggt ve te an mä. Men tror en att en får nån tack! Och förriga vickan kom min bror him frå Skåne, där han hatt plass. Tvi va han e lojer. Nää, hade de ente vatt för de att man måste ha dom te å plöja jolen, kunne di va veck. Tvi!

Och därmed satte hon iväg den avbrutna marschen, som om hon kommit att tänka på att hon hade rysligt bråttom. Kanske var hon på väg till något gubbkräk med mat. Josefina hade allt bra svårt att vara utan karlar.

Josefina var en vildmarkens företeelse. Hon hördé ihop med de smala vägarna, som slingrade fram genom storskogen, tysta och gåtfulla. Hon var seg som masurbjörk, där hon klättrade uppför bergknallarna, envis och sturig. Skolbarnen pekade finger åt henne och hennes namn togs till skällsord: Josefina, den tokiga!

— — — — —
Mina knän hade blivit stela, medan jag berättat. Vi reste oss båda och gick ned emot sjön. Höjderna blånade bortom andra stranden, men i vattenytan lekte solglittret en munter lek. Världen var vacker och livet skönt.

— ★ —

Borttappad . . . (Forts. fr. sid. 12)

När de kom till det kullfallna trädet hittade Axel femman.

— Här är den, skrek han till.

— Vad säger du pojke, sa Johansson och såg på honom som om han inte trodde att han talade sanning.

— Jag har hittat den.

Johansson kom fram till honom.

— Här är den, sa Axel.

Johansson tog femman och tittade noga på den, sedan satte han sig på det kullfallna trädet och tog upp en näsduk ur fickan och började torka sig i pannan.

— Ja, sannerligen tror jag inte att vi hitta den till sist.

Axel sa ingenting.

— Då sätter jag mej här ett tag, så går du ner till kiosken.

Han räckte Axel femman. Axel tog den och började springa ner mot kiosken. Johansson satt kvar på trädstammen och flåsade och torkade sig i pannan med näsduken.

När Axel kom ner till kiosken såg han att cigarrettasken och snasket låg kvar på tidningstraven där den gamla damen hade lagt det när han gick för att leta efter femman.

— En stor ask Bridge, sa han och la femman på gummiplattan på disken.

— Hitta du den, sa den gamla damen.

— Ja.

— Det var väl fint, men jag tycker att man inte ska skicka sådär stora pengar med barn.

Axel skämde.

Damen tog cigarrettasken och gav den till honom.

— Ska du inte ha gottet, sa hon.

— Nej, sa Axel.

— Då blir det sextio öre då, sa hon och tog femman och växlade den.

Hon tog pengarna och slog in dem i ett litet papper.

— Akta dej så att du inte tappar dom igen.

Axel tog cigarrettpaketet och papperet med pengarna och började springa upp mot skogen. När han kom till det kullfallna trädet satt Johansson fortfarande där och torkade sig i pannan med näsduken, men han hade slutat flåsa.

— Jaså, du kommer nu, sa han.

— Ja, sa Axel och lämnade pengarna och cigaretterna.

Johansson tog det lilla paketet och öppnade det och gav Axel en tioöring.

— Du ska väl ha nåt för allt jobbet, sa han, men jag får ju inget för mitt förstås.

Johansson skrattade. Han tog upp en tändsticksask ur fickan och tog fram en cigarrett som han tände. Axel stod kvar bredvid honom.

— Ja, då kan du gå och köpa nåt gott, eller vad du vill.

— Tack, sa Axel och bockade sig.

Han började gå ner mot kiosken. Han hade helst inte velat ta emot tioöringen. Han tyckte att han egentligen inte kunde göra det när han inte hade utfört sitt ärende riktigt, men han hade hela tiden hoppats att han i alla fall skulle få den.

Jag ska aldrig gå nåt ärende åt nån mer, tänkte han, men han visste att han skulle göra det om någon bad honom. Han visste att det inte gick att neka då. Inte åt morsan heller, tänkte han, inte åt nån.

När han kom ner till kiosken och upp på den lilla träbron framför försäljningsluckan, reste sig den gamla damen där inne.

— Jaså, du kommer tillbaks igen, sa hon.

— Ja.

— Vad ska du ha för nåt nu då?

— En kolaklubba och en sån där stång.

Axel pekade på glaset med de syrliga stängerna. Damen tog en klubba och la på gummiplattan och så tog hon en karamellstång ur glaset.

— Nej, inte en sån, sa Axel, en gul.

— Javisst ja. Det var du som ville ha en gul.

Hon la en gul stång bredvid kolaklubban på gummiplattan. Axel lämnade tioöringen och tog snasket.

— Tack, sa han och började gå upp mot fotbollsplanen.



AINA SLÅR UPP

av
Ester Sjöblom

Aina klev med tunga steg upp för trappan till gårdshuset, en vandring som blev allt tyngre och tristare för varje dag.

År efter år, kväll efter kväll hade hon mött sina skosulor mot den falska porfyrtrappan. Hon kände varenda skavank i cementen, varenda flottfläck på väggarna och varje slinga i dekorens blomstermönster. Hon var hjärtligt utled på alltsammans.

På sommaren kändes det som att komma in i ett unket, mögelluktande medeltidsfängelse. Genom grammofoners och radioapparaters skrällande "dreaming — love you — och moonlight-bitarna" tyckte hon sig höra rasslet från slavarnas kättingar och refrängsångerskans jämmer över den gamla björken vid hemets grind blev som de olyckligas tröstlösa klagoskrin. Det var som om utvecklingen stannat någonstans i vår geologiska barnsdom för många hundra millioner år sedan, fast huset hade både badrum, elektricitet och värmeledning.

— Usch, jag är förstås nervös — på gränsen till hysteri, tänkte Aina när hon satte nyckeln i dörren.

I köket höll mamma på att pusta koppar, medan potatisen kokade på spisen. Och inifrån rummet hördes djupa timmerstoc-kokade på spisen. Pappa sov som vanligt! Så hade det varit i alla tider. Mamma putsade, skurade och tvättade, från fem på mornarna till tolv på natten. Det var fint som i ett dockskåp. Allt stod som på parad. Den myckna kopparn på kökshyllorna, vattenledningskranarna, diskbänk, spis — allt sken i kapp med glödlamporna. Stolarna inne i rummet stod symmetriskt utplacerade utefter väggarna, det var blommor i vaserna och alltid färsk frukt i kristallskålen. Men ve den som vågade peta på något! Stolarna fick inte flyttas och frukten fick inte ätas upp, förrän den började bli ful.

Det enda som störde ordningen var pappa. Han skrynklade naturligtvis till ottomanöverkastet — men så var han också husets herre och karl. För Aina skulle det absolut inte ha dugt att ligga så där . . .

Ända tills på senaste tiden hade hon varit ganska förargad på pappa, för att han alltid skulle ligga. Unga människan, knappt femtio år ännu. Men nu trodde hon sig förstå orsaken. Han var helt enkelt i vägen. Kände på sig att han hindrade mammas framfart med skurhink och sopborste.

Förr hade han därför fördrivit kvällarna i sällskap med några kamrater på ett kafé, men detta blev för dyrt i längden. Och mamma hade ständigt tjatat och gnatat.

— Jaså, du kommer från dina supkompisar?

Så hade det blivit ett uppträde. Kvällen därefter hade han blivit inne, men då tittade mamma ideligen in från köket.

— Du skräpar väl inte till?

— Sätt tillbaka stolen efter dig. Spill inte aska på golvet! Akta poleringen på bordet!

Hur han än gjorde var det galet. Enda sättet att få frid var att sova. Trötthet har ju alltid räknats som en legitim svaghet. Det var i alla fall bättre att ha honom på ottomanen än på krogen. Fast visst låg han och skröpade till, och visst klagade mamma högljutt över "sin karl". Men den skarpe psykologen kunde lätt nog skönja stoltheten bakom klagolåten. En karl måste ju ha n å g o n last.

Ja, både mamma och pappa var säkert som de flesta andra. De representerade genomsnittstypen av föräldrar som bodde i ett rum och kök. Båda var hjärtans snälla människor i grund och botten. De hade bara ingen aning om kärlek, och hade an-

tagligen heller aldrig haft det. Därför hade det blivit så här. Men om någon klok människa sagt detta hade de säkert blivit rasande.

Mamma hade stadigt anseende som en praktisk människa. Arbetsam, sparsam och praktisk. Men Aina hade med åren lärt sig att hata sådana genompraktiga människor. Inte så att hon hatade sina föräldrar. Nej, det var den typ de representerade. Som gjorde hemmen till utställningslokaler där man intet fick röra, inte smutsa ner. Bara äta och sova.

Om bara mamma varit en aning mindre arbetsam, litet mindre benägen att sopa i tid och otid, så hade hemmet genast blivit drägligare. Det var som om hon kände sig sjuk, när det inte fanns något att lägga händerna på.

Vad i alla tider skulle de med kopparn på kökshyllorna? Aina hade då aldrig sett att något av kärnen användes. Dess enda uppgift tycktes vara att bli polerad. Och vad skulle de egentligen med all servis som stod inne i byffén. Den användes högst två gånger om året, när de hade någon tillställning för släkten. Dessemellan åt de på blecktallriker, kantstötta formar och annat skräp. Det var som när de förr i tiden fick mat i spinnhuset.

— Nej, jag orkar snart inte längre, skrek Aina plötsligt, när hon stod framför spegeln och ordnade sina lockar.

— Va? kom det från köket. Vad säger du flicka?

— Jag kan inte längre. Jag står inte ut! Alltsammans är vidrigt!

— Vad skall jag säga då, som måste hänga i både bittida och sent . . .

— Hänga i. Om du hade gjort det litet mindre, så skulle hemmet varit mer drägligt. Du skurar och sopar ut både pappa och mig. Torka fötterna väl! Spill inte på duken! Gå inte in i rummet! . . . Ingenstans får man vara. Där inne ligger han och snarkar och får för all del inte störas. I köket får man inte vara, för där övar du ständigt arbetsamhet. Mitt hem! — Ett ställe att sova på ett par timmar. En plats . . .

— Så du pratar. Här har jag arbetat och slitit för att göra det så trevligt som möjligt för er. Jag håller era kläder hela och rena, tar fram allt vad ni behöver, näsdukar, linnen, byxor och skjortor. Allt finns på sin plats och ändå . . .

— Ändå ja! Om du hade låtit bli allt det där. Om du någon gång hade låtit oss själva göra någonting. Men se, det går inte. Vi stökar bara till . . .

— Tig flicka! Tänk på vad du säger, otacksamma unge!

I detsamma slutade snarkningarna inifrån rummet och fadern reste på sig.

— Slyna! röt han. Vad har du att klaga på.

— Klaga — Aina hade gråten i halsen. Hon kunde inte mer. Hastigt rusade hon ut och slängde igen dörren efter sig. Hon måste ha luft, träffa andra människor, vädra unkenheten ur kroppen.

Omedvetet förde fötterna henne mot Döbelnsgatan, där John bodde. Med honom hade hon varit förlovad i snart tre månader och de hade redan utsett dagen för bröllopet.

Som i en dröm hastade hon uppför trapporna och ringde på. John öppnade.

— Nej, men se Aina, ropade han glatt. Men vad du ser sur ut? Någon fnurra på tråden — liten?

Vad det lät idiotiskt. Men hon svarade ändå på hans hälsning med spelad vänlighet och lyckades till och med pressa fram ett litet lende när hon hälsade på Johns mamma.

— Vänta litet! sade John. Sätt dig i köket och prata med morsan, så går vi på bio sedan. Jag är strax färdig.

Aina satte sig på en köksstol och sökte efter ett lämpligt samtalsämne. Den blivande svärmodern skurade koppar och inifrån rummet hördes långa snarkningar. Precis samma situation som hemma, samma människor, samma problem, om vilkas existens de inte hade en aning. Åtminstone begrep de inte orsaken. Kanske . . . Kanske . . . inte John heller. Det var en förfärlig tanke.

Hon hörde "svärmodern" tala och svarade själv fast hon inte hade en aning om vad frågan gällde. Tanken på hur John reagerade plågade henne. De hade faktiskt aldrig talat om detta.

Utkomna på gatan började Aina genast.

— Hör du John, har du inte en känsla av att de flesta äktenskap är ganska misslyckade?

— Misslyckade. Hur så?

— Jo, att folk inte riktigt kan konsten att älska. Att . . .

— Asch, vad har du nu för griller i huvudet?

— Tycker du inte att din far och mor och mina föräldrar — ja de flesta gifta människor verkar försoffade och förpinade. Hon arbetar ständigt och ofta i onödan, medan han ligger på ottomanen och snarkar.

— Asch, det är väl klart att inte gifta kan leva lika sorglöst som ogifta. Å förresten — det är väl idyllen direkt. Idealet av hemliv.

— Men har det aldrig fallit dig in, att detta är försoffande och att problemet ligger djupare än vad man vill tro.

— Nej, nu ska vi ha skojigt. Det klär dig inte alls att bli filosofisk. Min lilla fästmö skall vara söt och rar. Det är inte lyckligt att fruntimmer tänker för mycket.

— Jomen . . .

— Ja, ja, det är klart att inte allting är som det skall vara, men det kan vi ju resonera om en annan kväll, om det skall vara nödvändigt.

Han var omöjlig. Behandlade henne alltid som ett barn, vilket inte borde fördärva sitt änglaansikte med att grubbla över problem, som i alla fall endast karlar var kapabla att lösa.

Av filmen hade Aina inget nöje. Hon kunde inte slita sig ifrån problemet, John — varför hade hon egentligen fastnat för honom? Han var stilig, dansade bra, var fullproppad med anekdoter — men var han inte litet dum. Någon verklig entusiasm hade hon inte märkt hos honom. Annat än när det gällde fotboll och boxning.

Han skämtade också ofta bort hennes försök till allvarliga resonemang. Nej, John var nog litet dum. Hon såg sig gift med honom. Han rände varje söndag på olika idrottsevenemang och hon satt hemma och väntade med maten. Timme efter timme gick och när han äntligen kom var det från krogen. Sverige hade kanske skurit odödliga lagrar som måste firas. Varenda dribbling kommenteras, varenda rörelse . . .

Hon sneglade förstulet på fästmannen. Jo, dumheten lyste faktiskt ur ögonen på honom. Att hon inte sett detta förut.

När de åter stod på gatan drog hon ringen av fingret och räckte honom.

— John, vi passar inte för varandra.

Han stod som fallen från skyarna. Så dum hade hon aldrig sett honom.

— Men — Aina, sade han.

— Jag kan inte längre, skrek hon. Jag kan inte . . .!

Sedan rusade hon som en besatt därifrån. Ut förbi Karlbergs slott. Och hon hejdade inte farten förrän hon befann sig mitt ute i Ingentingsskogen. Där pustade hon ut. Nu hade hon sopat rent för sig.

De Lungsjukas Riksförbund

Kocksgatan 15, Stockholm.

Tel. växel: 41 39 99 och 44 40 40.

Red. Gillbergs bost. tel. 27 05 94.

Kassör Hillers bost. tel. 49 60 96.

Konvalescentföreningar

Anslutna till De Lungsjukas Riksförbund.

BLEKINGE LÄN: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Blekinge Län, Box 95, Karlskrona. Ordf. fru Alva Bengtsson, Hantverk.-g. 12, Karlshamn. Korresp. Gösta Hansson, Gyllenstiernas väg 11 a, Karlskrona.

BOLLNÄS: Västra Hälsinglands Konvalescentförening. Ordf. V. Brolin, sekr. Birg. Andersson, Fack 34.

BORÄS: SÄLKO Södra Älvsborgs läns konvalescentförening, Postfack 216, Borås.

ESKILSTUNA: ELKA (Eskilstuna Lungkonvalescenter). Ordf. Erik Norgren, Djurgårdsv. 16, Eskilstuna. Tel. 364 39. Föreningens postgiro 28 49 47.

ESLÖV: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Eslöv med omnejd, Box 107, Eslöv. Ordf. Thure Olsson, Eslöv.

FALUN: De Lungsjukas Konvalescentförening i Kopparbergs län, Box 21, Falun. Ordf. Karl Pettersson, Borlänge.

FORSBACKA: Forsbacka Konvalescentförening. Ordf. Helge E. Tronelius, Storgatan 18, Forsbacka.

GÄVLE: Gävle Konvalescentförening. Sekr. Alf Arusell, Brynäs. 35, Gävle.

GÄVLEBORGS Centralorganisation för Lungtuberkulösa. Ordf. Knut Elfström, Box 8121, Sandviken 3.

GÖTEBORG: Göteborgs Lungsjukas Centralförening, adr. Hertzia (tel. 11 96 02).

HALLANDS LÄN: Hallands Lungsjukas Centralförening, ordf. o. korresp. Lars-Olof Nilsson, Postfack 12, Varberg.

Sektioner: Södra Hallands sektion: Ordf. Per Carlsson, Hemgårdsvägen 3, Halmstad.

Mellersta Hallands Konvalescentförening. Ordf. Bertil Johansson, Nygård, Långås.

Varberg m. omnejd: Ordf. John Höög, Fack 12, Varberg, postgiro 27 69 62.

Norra Hallands Sektion: Ordf. Nils Kristensson, Kullavik.

HOFORS: Hofors Konvalescentförening. Ordf. Eric Berglöf, Box 800, Hofors I.

HUDIKSVALL: Norra Hälsinglands Konvalescentförening. Ordf. Sture Wiklander, Jättendal, sekr. Lars Rönn, Box 6, Stocka 1.

HÄLSINGBORG: De Lungsjukas Konvalescentförening, Kungsgat. 6, Hälsingborg.

HÄRNÖSAND: Ängermanlands Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, tel. 2337.

HÖGANÄS: De Lungsjukas Konvalescentförening, Höganäs. Ordf. Nils Axén, Bruksgatan 45, sekr. Sven G. Carlberg, Triangelgatan 3, Höganäs.

JÖNKÖPINGS LÄN: Jönköpings läns lungsjukas Centralorganisation. Ordf. Josef Svensson, Sekr. Hugo Staaf.

Sektioner: Jönköping: Jönköpingsortens Konvalescentfören. för TBC-sjuka. Ordf. Hugo Staaf, Stadsgården 3. Kas-

sör: Josef Svensson, Gröna gatan 22 B. Tel. 3766. Postgiro 27 78 70.

VÄRNAMO: Värnamoortens Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf.: Wilhelm Gustavsson, Gärdesvägen 9, Värnamo.

KALIX: Kalixbygdens Konvalescentfören. Ordf. Karl Jönsson, Box 289, Kalix.

KALMAR LÄN: Kalmar läns Centralorganisation. Ordf. och korresp.: Carl Hellström, Ståthållaregat. 13, Kalmar.

Sektioner: Kalmar Konvalescentfören. Ordf. o. korresp. Sigfrid Celandier, Bondegat. 3, Kalmar. Tel. 2641.

Nybro: Nybro Konvalescentförening för lungsjuka. V. ordf. och korresp. Sigvard Nordborg, Sturegat. 2, Nybro.

Västervik: Västerviks Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf. och korresp. K. E. Palmgren, Hallströmogat. 70, Västervik. Tel. 1551.

KARLSTAD: De Lungsjukas Konvalescentförening, Karlstad. Ordf. Stig Bohlin, Skoghall, sekr. Ove Nord, Skåre.

KIRUNA: Kiruna Konvalescentförening. Ordf.: Slöjdlärare Alfred Lundström, Matojärvigat. 18, Kiruna.

KRAMFORS: Kramfors Konvalescentförening. Ordf. Egon Kårén, Box 946, Kramfors. Sekr. Olle Lindström, Box 531, Frånö. Tel. Frånö 175.

KRISTIANSTADS LÄN: De Lungsjukas Förening i Kristianstads Län. Ordf. och korresp. Hasse Eriksson, Helgagatan 16 B, Kristianstad.

KRONOBERGS LÄN: Kronobergs läns Konvalescentförening. Ordf. Gustav Björkander, Sanatoriet, Lugnet, telefon Växjö 2188, sekr. Stig Karlsson, Möcklehult, Lenhovda. Postgiro 28 57 82.

LANDSKRONA: Understödsföreningen för lung-tbc-sjuka i Landskrona stad. Exp. Fiskaregränden 31, Postfack 113.

LULEÅ: Luleå Konvalescentförening ("Konscento"). Ordf. Bertil Backman, Bergnäs, tel. 3519. Korresp. Alvar Thurfjell, Tullgat. 27, Luleå.

LUND: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Lunds stad. Ordf. Folke Thörnberg. Exp. L:a Fiskaregat. 4 (tel. 4990).

LYCKSELE: Konvalescentföreningen Bången. Ordf. Arne Johansson, Vägele.

MALMBERGET: Malmbergets Konvalescentförening (Malkova). Ordf. Sixten Andersson, Österlånggatan 50.

MALMÖ: Understödsföreningen för Lung-tbc-sjuka i Malmö stad. Almbacksgatan 2 B, Malmö.

MALMÖHUS LÄN: Malmöhus Läns Lungsjukas Centralorganisation, Kamrergat. 3, Malmö.

MEDELPAD: Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening Skolhusallén 23, Sundsvall. Ordf. Helmer Mattsson, sekr. Margareta Rönnmark. Tel. 569 15.

NORRBOTTENS LÄN: Norrbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Widar Östling, Box 520, Luleå 2. Tel. 1424.

NORRFJÄRDEN: Norrfjärdens Lungsjukas Förening. Ordf. Rudolf Persson, Sjulsmark.

NORRKÖPING: De Lungsjukas Förening och Understödsfond u. p. a. i Norrköping, Skolgatan 3. Tel. 230 19. Ordf. Harald Roos, sekr. Gunnar Malmqvist.

PITEÅ: De Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Håkan Boström, Box 776, Piteå.

RÅNEÅ: Råneåbygdens Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Josef Sjöberg, S:a Orrbyn, Niemisel. Tel. 13.

SANDVIKEN: Sandvikens Konvalescentfören. Ordf. och korresp. Oscar Engberg, Bessemergatan 5, Sandviken.

SKARABORGS LÄN: Skaraborgs läns Konvalescentförening. Ordf. Bertil Nordh, Postfack 16, Skövde.

SKELLEFTEÅ: Norra Västerbottens Konvalescentförening. Ordf. Bertil Eriksson, Varvsgat. 5, Skellefteå.

STOCKHOLM: Föreningen för lungsjuka i Stockholm (FLIS), Bondegatan 58, Stockholm. Ordf. Hugo Karlquist. Exp.: Bondegatan 58. Kassör Per Johansson. Tel. 40 65 71. Postgiro 15 99 30.

STOCKHOLMS LÄN: Stockholms Läns Lungsjukas Konvalescentförening. Postbox 42, Sundbyberg. Postgiro 28 89 42. Ordf. Adr. Carlsson, Barkarby.

Sektioner: Sundbyberg, Solna o. Spånga: Lennart Malmqvist, Järvagatan 17, Hagalund. Södertälje: Hilbert Svensson, Dalgatan 21 A.

UMEA: Konvalescentföreningen Lövesta, Umeå. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

UPSALA LÄN: Upsala läns konvalescentförening. Ordf. Sven Lindberg, Svarthamn 27, Skutskär. Tel. Harnäs 165. Kassör frkn Ulla Karlsson, Skolgatan 63 B, Uppsala. Tel. 341 07.

Sektioner: Skutskär m. o.: Ordf. Edvard Henriksson, Harnäs; Tierp m. o.: Ordf. Petrus Eriksson, Box 201, Tierp. Tel. 137;

Söderfors m. o.: Ordf. Folke Axelsson, Östermalm, Söderfors; Enköping m. o.: Ordf. E. A. Lindkvist, Cyklonvägen 10, Enköping;

Örbyhus m. o.: Ordf. Arne Karlsson, Box 2137, Tierp; Uppsala m. o.: Ordf. Ulla Karlsson, Skolgat. 63 B, Uppsala. Tel. 341 07.

VÄNERSBORG: Norra Älvsborgs Konvalescentförening. Ordf. Thor Tibblin, Nygat. 13, Vänersborg.

VÄSTERBOTTENS LÄN: Västerbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Sigfrid Eriksson, Box 1756, Holmsund.

VÄSTERNORRLANDS LÄN: Västernorrlands Lungsjukas Centralförening. Ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, Härnösand. Tel. 2337. Sekr. Sven Wallmark, Alléväg. 24. Tel. 1081.

VÄSTMANLANDS LÄN: Föreningen för lungsjuka i Västmanland (F. L. I. V.). Ordf. Gunnar Pettersson, Vasagatan 41 A, Västerås. Tel. 332 41.

Sektionen i Köping: Ordf. Rune Ström, Tunadal 11, Box 271, Köping.

YSTAD: Konvalescentföreningen för Lungsjuka i Ystad med omnejd. Ordf. J. Ekstedt, St. Västergat. 29, Ystad.

ÖLAND: Ölands Konvalescentförening för lungsjuka. Ordf. och korresp. Harald Gustafsson, Mörbylånge.

ÖREBRO LÄN: Örebro Läns Patientförening, Postfack 92, Örebro. Ordf. Nils Belfrage, S:ta Birgittagat. 15 A, Örebro.

ÖRNSKÖLDSVIK: Norra Ängermanlands Konvalescentförening. Ordf. Aug. Lundberg, Järved, kassör Carl J. Jansson, Box 276, Örnsköldsvik.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN: De Lungsjukas Förening i Östergötland, Box 101, Linköping. Tel. 4440. Ordf. Thure Nilsson.

ÖSTERSUND: Jämtlands Läns Konvalescentförening, Box 139, Östersund. Ordf. B. E. Norman. Tel. 3601 kl. 17.30-18.30.

MARIE och PIERRE CURIE, radiums upptäckare

Synopsis: Marie Sklodowska, dotter till en fattig polsk professor, föddes i Warszawa 1867. Rikt begåvad, som hon är, drömmer hon om att få komma till Paris för att studera vid Sorbonne och får 24 år gammal äntligen tillfälle att förverkliga sin dröm. För att få ro nog för sina intensiva studier flyttar hon från sin systers hem, där hon bott den första tiden i Paris, till en torftig lya i Quartier Latin, men är nära att duka under av arbete och umbäranden. Systemens man, en landsflyktig polsk läkare, nödgår henne att flytta åter till hans hem, där hon snabbt återvinner krafterna. Hennes fysiklärare, den berömda professorn Gabriel Lippmann, anförtror Marie arbetet med en vetenskaplig undersökning.



Kort därefter sammanträffar Marie med en kvinnlig bekant från Polen och hennes man, herr Kowalski. Denne som är...



...professor i fysik, har under vistelsen i Paris hållit en serie föreläsningar och närvarit vid vetenskapliga sammankomster.



Det samtal som nu utspinner sig mellan de tre blir inledningen till ett nytt och händelserikt kapitel i Marias liv...



Kort därefter sammanträffar Marie, vid ett besök hos Kowalskis med Pierre Curie. När han vänder sig mot Marie ser hon in i ett par djupa, klara ögon, som vänligt och intresserat betrakta henne.



Snart äro de två inbegripna i ett livligt samtal med varandra, Pierre märker, icke utan förvåning, att Marie är hans jämlike i den värld som helt fyller hans liv, han som tidigare yttrat: "Intelligenta kvinnor äro sällsynta..."



Månaderna gå. En varm vänskap spirar upp mellan dem. De ha redan träffats många gånger, när Pierre en dag frågar Marie om hon vill bli hans hustru. Men Marie, som vikt sitt liv åt Polens sak, har beslutat att aldrig gifta sig!



Hon lovar honom sin vänskap och hon lovar — en smula tveksamt — att komma tillbaka till Paris, när Pierre tar farväl av henne vid avresan.

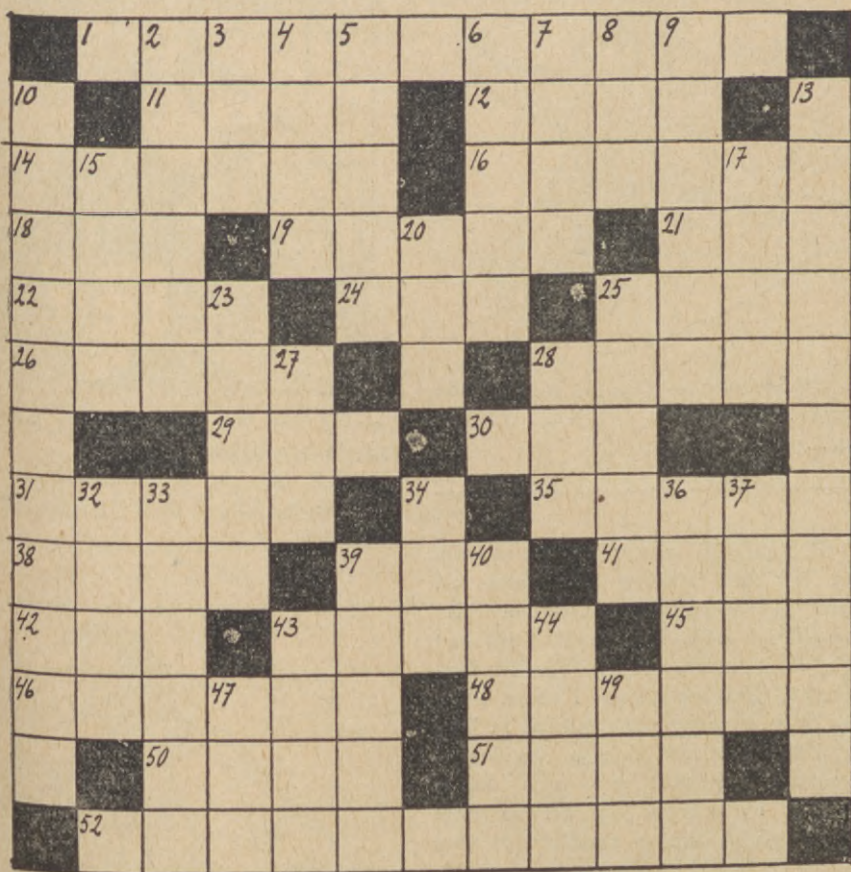


Men Pierre är inte så lätt avspisad. I sina brev lovar han till och med att följa henne till Polen och bosätta sig där, om hon gifter sig med honom.



På hösten återvänder Marie till Paris. Kanske har frånvaron gjort klart för henne hur mycket hon i själva verket håller av Pierre. Hon känner sig, i likhet med honom, övertygad om att Ödet utsett dem för varandra.

KORSORD Nr 7



VÄGRÄTA ORD

1. Skönt bemålat glas. (11)
11. Blir väl en ung bondflicka vad det lider. (4)
12. Sådan man får på tafsens i Havamal. (4)
14. En öppenhet som rensar luften. (6)
16. Hål på armbågen. (6)
18. Han såg till arken. (3)
19. "Man blir maskin, man går i trance i tidens — tävlingsvind." (5)
(Einar Malm)
21. Har hoppets färg men tyder på förgängelse. (3)
22. Kan vara av Marconi-typ. (4)
24. Döljer sig i ladan. (3)
25. Den är emaljerad. (4)
26. "Mens sana in corpore sana." (5)
28. När var och en sin syssla sköter, så går allt väl, evad oss möter. (5)
29. Ö som mist sitt H. (3)
30. Sägen. (3)
31. "Skiva". (5)
35. Är livet i Moskva. (5)
38. Kan vara nog så kvistig. (4)
39. Man ser på ryggen vad det är för en. (3)

41. Ridarhuset. (4)
42. Lag som alla hört talas om. (3)
43. Ung man på ångbåt. (5)
45. Paralyserad. (3)
46. En mumie av högsta rang. (6)
48. Den felande länken. (6)
50. Finns aldrig i privathus. (4)
51. Akademiens ordlista. (4)
52. "Händerna ska inte hänga som fläskaladåber, de ska vara en karaktärsfast del av den enskilde soldatens hållning!" (11)

LODRÄTA ORD

2. "Den uppmätta nederbörden var vid kaffedags + 2 alnar och något över en tvärhand; måtten som vanligt beräknade i stora tunnan vid Rådhusknuten." (6)
(Grönköpings Veckoblad.)
3. Kan ha pålform. (3)
4. Vet man nog om att det är. (4)
5. Kan även den hetaste kärleksglöd. (5)
6. Person som man inte räknar med. (5)
7. Fattas på nya tian. (4)
8. 8—9. (3)

9. Yrjö Hirns författarskap. (6)
10. "En pussig ätt av sång och skämt och burschikosa tankar." (11)
(Fröding)
13. Principal. (11)
15. För till himla. (4)
17. En som trivs i Tåkern. (4)
20. Och en som trivs i skärgården. (3)
23. Kan en faktor vara. (5)
25. Gryt. (5)
27. Vad en korg innehåller. (3)
28. Ligger öde. (3)
32. Man kallar mig Mimi... (4)
33. Harry Blomberg i predikstolen. (6)
34. Dess förekomst föranleder brytning. (3)
36. Det fanns ingen visare. (6)
37. Kan soppa vara. (4)
39. Yussuf ben Alis skumma affär. (5)
40. Ett kvantum vars storlek beror på en själv. (5)
43. Finns ännu en och annan i Skottland. (4)
44. Amarin. (4)
47. I skogen. (3)
49. Kärleksform. (3)

LÖSNINGAR

till korsord nr 7 skall vara redaktionen, Kocksgatan 15, Stockholm, tillhanda senast den 10 augusti. Två pris, om resp. 10:— och 5:— kr. utdelas. Rätt lösning och pristagarnas namn införes i septembernumret.

Vi erinra om att varje tävlande endast äger deltaga med en lösning och att varje tävlingskuvert endast får innehålla



Ny bok!

Arbetarrörelsen och kulturen

av fil. dr Tage Lindbom

Pris 2:— kr.

Erhålls hos alla ABF:s bokförmidlare och lokalavdelningar eller från

Arbetarnas Bildningsförbund

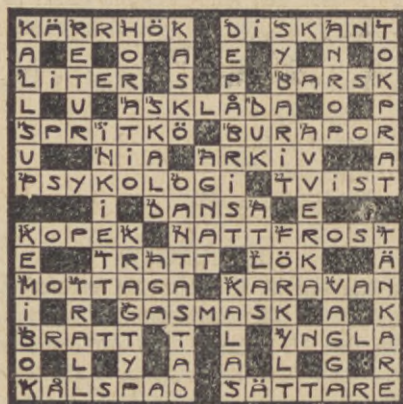
Linnégatan 37, Stockholm.

Postgiro 170.

en lösning. För inbesparing av porto kunna dock flera tävlande — exempelvis från ett sanatorium — samla sina lösningskuvert och insända dem i ett gemensamt konvolut, som då märkes "Tävlingsbrev".

Eljest måste alla kuvert märkas "Korsord nr 7", vilket är mycket viktigt då lösningar som insänts utan sådan märkning riskera att icke komma med vid prisdragningen. Glöm ej heller att utsätta namn och adress på lösningen! Sådant förekommer tyvärr ofta och är lika tråkigt för red. som för den tävlande som av sådan orsak går miste om ev. pris.

Lösning til korsordet i nr 5.



"Femmans" korsord hade vi på många lösares begäran gjort, som vi trodde litet svårare än vanligt. Tyvärr är det ruskigt svårt att avgöra hur svårt ett korsord blir och denna gång hade det tydligen blivit i allra värsta laget. Det syntes på antalet lösningar, som sjönk nästan katastrofalt i förhållande till det sedvanliga.

Till yttermera visso voro endast dryga 30 proc. av alla lösningarna som anlände fullt korrekta. Och samtliga fellösare — på ett par undantag när — hade fastnat på "2 lodrätt", där nyckelordet löd: "Kan bridgespelaren spela ruter i." Det skulle bli "retur", men tydligen är det icke så många av våra korsordsvänner som kän-



Rattfylleristen: — Om jag bara kunde begripa... hick... var harpan kommit från...

na till bridgens mysterier och sålunda veta, att den spelare som vunnit ett "stick" och alltså "kommit in" och har att spela ut nästa kort, mycket väl kan spela ut en ruter, vilket kallas att "returnera", eller spela ruter i retur. Fler-talet hade nu helt enkelt präntat in "ruter" i 2 lodrätt, det gick ju lika bra ur "korsningssynpunkt" men som logisk följd av nyckelordet går det betydligt sämre. Och vi försöka verkligen få våra korsord så logiskt följdenliga som möjligt.

Många äro också de tack vi fått för detta "svåra, men roliga och välkonstruerade korsord". Hoppas att omväxlingen i svårighetsgrad icke skadar. Och det skall bli omväxling!

Turbegåvade bland alla de verkligt skickliga rättlösarna och därför pristagare voro denna gång: Gunnar Jonsson, Box 23, Brücke, som får 10:— kronor och Olle Ericson, Kungstensgatan 69, Stockholm, vilken blir 5:— kronor rikare. Priserna sändas per post.

Väl mött igen till hårda nappatag på det rutiga fältet!

Tävlingsred.



— Aj, där flög min hatt iväg! Får jag springa och hämta den, bara?

— Och så inte komma tillbaka! Nej, pass! Stanna här, så skall jag själv springa efter den...!



I radion. — Vi vill inte längre vara några lekdockor åt männen!



— Sjäva vad man vill om fru Karlsson men ett hemskt bra samtalsämne är hon

100 intyg

värdmerade av
Notarius Publicus

bekräfta

att även svåra mjällbildningar

läkas med SEBUSAN på 8 dagar

Detsamma gäller huvudklåda och fett hår samt hårsavfall om hårsavfallet förorsakats av mjäll. Fråga i Eder affär. Där veta de att Sebusan svavel-tinktur hjälper (kr. 3:16 o. 5:69 pr fl. Inkl. skatt). — Kvisslor försvinna ofta på en enda natt med Sebusan soapschampo (kr. 2:11 pr tub). Hos apotek, färg-handlare samt övriga affärer i branschen. SEBUSAN-FABRIKEN, Stockholm Ö



Schackspalten

Red. av
E. LUNDIN

Bekännelse

DR TARTAKOWER

den legendariske stormästaren, fortsätter att inhösta den ena segern efter den andra, alldeles obekymrad om det faktum att han redan passerat 60-årsstreck! Man kan inte märka den minsta avmattning vare sig i hans spelstyrka eller i hans produktivitet som schackskriftställare — i Tidskrift för Schack publiceras under detta år en högintressant serie artiklar av Tartakower med skildringar från hans långa schackbana.

Nyligen vann Tartakower överlägset första pris i en mindre internationell turnering i Holland. Här ett parti därifrån. Striden avgjordes på tidigt skede genom en intressant damfångst.

Kungsindiskt försvar.

Dr Tartakower

Dr Stumpers

1. Sg1—f3

Sg8—f6

2. g2—g3

g7—g6

3. c2—c4

Lf8—g7

4. d2—d4

0—0

5. Lf1—g2

d7—d5

6. c4×d5

Sf6×d5

7. 0—0

c7—c6

En farlig passivitet. Riktigt 7.—, Sa6 åtföljt av c7—c5.

8. e2—e4

Sd5—b6

9. h2—h3

Lc8—e6

10. Sb1—a3

Visar sig vara en god idé.

11. Sa3—c2

Sb8—c6

12. Kg1—h2

Sa6—c7

13. Tf1—e1

Lef6—c4

14. b2—b3

Sc7—e6

15. Ta—b1

Lc4—a6

Dd8—d6

Det har dragit ihop sig till oväder; för att skydda sig mot hotet Sb4 och dess följder börjar svarts dam en olycksbringande färd.

16. Lc1—e3

Sb6—d7

17. e4—e5

Början till slutet.

18. Sc2—b4

Dd6—c7

19. Dd1—d2!

Dc7—a5

Hotar 20. S×c6, (D×d2) 21. S×e7† etc.

19. — —

Tf8—e8

20. Sb4×a6

Da5×a6

21. Lg2—f1

Da6—a3

22. b3—b4!

Nu är svarts dam hotad till livet.

22. — —

Se6—c7

Damen kunde här ha räddats genom 22. —, a5. 23. b×a5, Teb8. Men partiet hade ändå förlorats. Kanske svart ännu inte genomskådade motståndarens lömska planer.

23. Sf3—g5!

Hotar bl. a. Lc4, "som jag lätt parerar", tänker svart!

23. — —

Sd7—b6

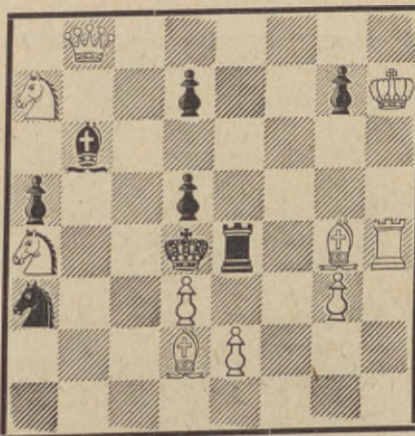
24. Sg5—e4!

Uppgivet

Man finner lätt, att svart är kaputt.

PROBLEM N:R 143.

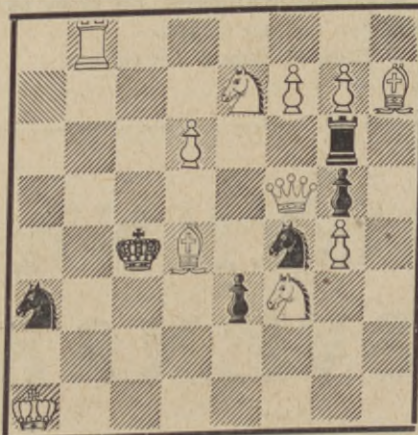
Av T. King-Parks.



Matt i två drag.

PROBLEM N:R 144.

Av J. van Dijk.



Matt i två drag.

Lösningar: Problem nr 141: 1. Ld7. Problem nr 142: 1. Dc2!

Som åskådare har jag tagit plats
i människors mitt.

Mellan skikt av tro och otro
vacklar min vilsna längtan.

Att äga fullt,
vad deras extatiska ögon skåda,
blir ej min gåva
på denna jord.

Att tvivla djupt
i bottenlösa mörker,
därtill är hoppets fackla
allt för stor.

Min lycka är inte funnen,
blott anad...

BIRGIT FRANK.



— Där kommer postångaren till Indien,
herr greve!

— Passera den om styrbord, vi måste
hålla på sjöfartsreglerna!

G Ä V L E



FOLKETS HUS- RESTAURANGEN

GÄVLE

GOD MAT i trivsam miljö

Öppen: Vardagar kl. 9—22
Söndagar kl. 13—22

LUNCH: Vardagar kl. 9—15
Söndagar kl. 13—18

G Ö T E B O R G

Alos självklistrande
**KUVERT, KORTBREV,
AVLÖNINGSPASAR**

Ensamtillverkare:

A. LINDGREN & SÖNER
Göteborg

H A L M S T A D

**MASKINER och VERKTYG
för TRÄINDUSTRIN**

levereras av

ING.-F:A ALB. J. WAHLBECK
H A L M S T A D
Tel. 952

Undvik onödiga obehag vid camping-
utflykter genom att använda
ORIGO CAMPINGSÅNGAR

Vikt endast 3,5 kg.

Försäljas av alla välsorterade sport- och
järnaffärer. — Tillverkas av

ORIGOVERKEN, Halmstad
Telefoner: Halmstad 235 och 4235.

BETALD ANNONSPLOTS

H Ä L S I N G B O R G
med omnejd

Bryggeriet Kronan
HÄLSINGBORG



— Varför stal ni?
— Jag var hungrig, herr domare.
— Det är ingen ursäkt. Inte stjal jag
när jag är hungrig.

*



— Fort hit med stegen, det är en karl
som gått ned sig på isen!!
— Äsch, så djupt ä' det väl inte...

G Y N N Ä S V E N S K I N D U S T R I

J Ö N K Ö P I N G

E K B E R G S Smidesverkstad

Tel. 149 Jönköping Tel. 149

BETALD ANNONSPLOTS

K I R U N A

Alltid färska **BAKVERK**
CONDITORI BRÄNDA TOMTEN
(PAUL LAVÉN)
— Tel. 109 —
TARTOR — EFTERRÄTTER

K U N G Ä L V

TOLLESSON & LARSSON
TRÄVARUAFFÄR
Tel. 197 Kungälv Tel. 197
Begär offert!

L I N G H E M

BETALD ANNONSPLOTS

L U L E A

LULEA KEMISKA TVÄTT
Smedjegatan 24 Telefon 1466
L U L E A

KEMISK TVÄTT — ANGPRESSNING
Ring Ni, så hämta vi!

Äkta finn-bastu

får Ni hos Ulrik Nilsson
på Mjölkudden!

Damer: torsdagar

Herrar: fredagar och lördagar

Tel. Luleå 1836

L U L E Å

BRUNNSBORRNINGAR

utföres av

Borrörman **H. BJURSTEN**
Box 524 - Luleå - Tel. 3191

Bröderna Hedlund

TILLVERKARE AV:

VIBRO-BLOCK

Tel. 11 04 L U L E Å Box 20 18

M A L M Ö

O. NORMANNS FRÖHANDEL

SKOMAKAREGATAN 4

Tel. 201 78, 781 54

BETALD ANNONSPLOTS

NYKÖPING

Vänd Eder med förtroende till

JOHANSSONS GLASMÄSTERI

& RAMAFFÄR

Tel. 2791 Östra Storgatan 10 Tel. 2791

NYKÖPING

Gummicentralen

Telefon 796

Telefon 796

Trädgårdsgatan 53

NYKÖPING

SÖRENS

Frukt- & Blomsterhandel

Stocholmsvägen 1

Tel. 3390

Tel. 3390

NYKÖPING

SKELLEFTEA

ERNST WAHLBERGS

SKO AFFÄR

SKODON

till bästa priser.



Teaterdirektören: — Ni skall i nästa pjäs spela mångmiljonär.

Aktören: — Tack, det var bra, direktören. Då kunde jag kanske få ut en femma i förskott att öva mig på.

Kladden först!

Under en kristendomslektion i ett melansvenskt läroverk talade adjunkten, känd som notorisk kvinnohatare, om Adam och Eva.

Adjunkten: — Vem skapade Gud först, mannen eller kvinnan?

En pojke: — Mannen.

Adjunkten: — Ja, det är rätt. Mannen är sålunda originalet och kvinnan blott en dålig kopia.

Då viftade en av klassens flickor ivrigt med handen och sade:

— Det är väl så att Gud gjorde människan ungefär så som vi skriver skol-skrivningar — han gjorde kladden först!

SKÖVDE

JÄRNVÄGSHOTELLET

Skövde

(Inneh. fru N. Andersson)

1:a klass Hotell & Restaurant
REKOMMENDERAS

— Fullständiga rättigheter —

Nyrenoverade rum, rinnande varmt och kallt vatten.

— Moderata priser —

SUNDSVALL med omnejd

Järnkonstruktioner och Smiden

för hus och fabriksbyggnader

Andersson & Nilssons Smidesverkstad
Telefoner 4757, 4767 — SUNDSVALL

PORTRÄTTET eller SERIEN

från

A TELJÉ ENGSTRÖM

(f. d. Palens)

Storgat. 6—8. Tel. 11 15. Sundsvall

Anderssons Korgaffär

Barncyklar, dockvagnar och rattkärlar.
Torggatan 4 SUNDSVALL Tel. 3437

Grundbergs

Rörlägnings A.-B.

Värme- och Sanitetsfirma
Sundsvall. Tel. 10 32, 31 32

AB BENGT ANDERSSON

MANUFAKTURAFFÄR

STORGATAN 17

Tel. 3311

NORRLANDS TRAVSÄLLSKAP

avhåller å Bergsäckers Travbana Sundsvall, travtävlingar c:a 30 söndagar under Mars—Oktober 1947, Totalisator.

Restauranter, Högtalarmusik.

Tel.: Kontoret 4270. —Banmäst. 5330.

BETALD ANNONSPLOTS

SÖDERTÄLJE

Qvidings Bageri & Konditori

Villagatan 9 - Tel. 319 12

Filial: Storgatan 5

Tel. 317 76

GYNNA TIDNINGENS ANNONSORER!

Rederiaktiebolaget

IRIS
STOCKHOLM

Telegr. "Clasabra"

Tel. 11 71 00, 10 49 45

S/S "Rigel"	6450 d.w.
S/S "Lestris"	4300 "
S/S "Polaris"	3775 "
S/S "Jupiter"	3200 "
S/S "Orion"	3000 "
S/S "Atair"	2990 "

BETALD ANNONSPLOTS

Gunnar Larssons
Cykelverkstad

S. Kopparslagaregatan 37

Telefon 825 G Ä V L E Telefon 825

Gammal fackman gör i ordning "hojen"
grundligt och billigt. - Ramreparationer,
Svetsningar, Lackeringar. Nya och be-
gagnade cyklar säljas.

Ltngblom & Eriksson
SNICKERIFABRIK

Tel. 28 KORSNÄS Tel. 28

Tillverkning av Möbler, Byggnads-
snickerier och Butiksinredningar
m. m.

LAGA PRISER OCH
SNABB LEVERANS

Lappgubbens Liniment

En god hjälp mot värk. Lagligen
skyddat. 2:75 per flaska, 2 flas-
kor portofritt.

Tekniska Fabriken JÄHO
UMEÅ Tel. 2354

LENHOVDA
Radiatorfabrik AB.

Tel. 88 LENHOVDA Tel. 88

Tillverkar Plåtradiatorer!

S. G. Larssons
LIVSMEDELSAFFÄR

Telefon 1652 - Gamla Berget

Falun

REKOMMENDERAS